

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Liet izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne ura-
čajo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno K 25—
polletno K 12-50
četrtletno K 6-30
mesečno K 2-10
Za Nemčijo:
celoletno K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratnatis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 24.

Celje, v soboto, dne 30. januarja 1909.

Leto I.

Zavarovanje samostojnih oseb na temelju vladnega načrta o socialnem za- varovanju.

III.

Trgovska in obrtna zbornica v
Brnu z vso silo širi idejo, naj se za-
varovanje samostojnih loči od delav-
skega zavarovanja ter da naj se
tudi zavarovanje obrtnikov odloči
od zavarovanja drobnih kmetov. Da bi
tej ideji dala večjo važnost, predlaga,
naj bi krog zavarovancev ne bil ni-
kakor omejen, tako da bi bili starost-
nemu zavarovanju podvrženi vsi, ki
izvršujejo kako obrt. Zavarovalnine bi
se pobirale z davki, torej s posredo-
vanjem davčnih uradov in bi samo
evidenco ali razvidnost zavarovancev
vodili okrožni uradi, katere predlaga
vladni načrt.

S tem predlogom bi bila postav-
ljena cela misel socialnega zavarovanja
na glavo, kajti ako bi se to izvedlo,
bi zavarovanje prenehalo biti omejeno
na krog onih oseb, katere v slučaju
socialnih stisk potrebujejo najnujnej-
šega preskrbljenja ter bi bilo razšir-
jeno tudi na premožne in na milijon-
narje. Čeprav bi takim osebam plače-
vanje zavarovalnin ne delalo težav in
če bi tako bila tudi zajamčena nekaka
redovitost plačevanja, vendar ne smemo
pozabiti, da ako bi bil podobni pred-
log izveden tudi v poljedelstvu, bi ne
mogli več govoriti o prispevkih za
zavarovanje (zavarovalninah) ampak o
dejanskem socialnem davku, kateri bi
jamčil komurkoli, da bode v slučaju
starosti užival gotovo rento za silo in
potrebo. Za bogate bi kaj takega bilo
brez vsakega pomena. Da smelo bi se

celo pričakovati, da bi se nekateri, če
bi jih tudi bilo malo, odrekli svoji
renti za silo in potrebo. Z razširjenjem
zavarovalne dolžnosti v tem obsegu
prenehava aktualnost starostnega so-
cialnega zavarovanja ter se začneja
prikazovati na obzorju vprašanje sploš-
nega starostnega zavarovanja, ka-
koršno je bilo prav kar uvedeno na
Angleškem.

Ugodnosti in neugodnosti angle-
škega zakona, kateri daje vsakemu
angleškemu državljanu, ki nima zadost-
nega dohodka, pravico do starostne
rente v 70. letu, pretresa se tudi v
razlogih vladnega načrta. S tem treba
popolnoma soglašati, da tako preskrb-
ljenje na temelju angleškega zakona
doseže samo oni, ki dokaže, da je po-
šteno živel, da ni zapravlil svojega
premoženja itd. Potrdilo o plačevanju
prispevkov ni prav za prav nič dru-
zega nego najbolj preprosta oblika ta-
kega dokaza niti ne glede na to, da
je cena socialnega zavarovanja, ki sili
vsakoga, naj si iz svojega zavaruje
vsaj najjednostavnejše preskrbljenje za
starost, neizmerno večja nego pa vred-
nost zakona, ki daje tako pravico brez
vsega ali pa samo na temelju neizved-
ljivega preiskovanja o tem, ali je do-
tični nepremožni človek pošteno živel
ali ne.

Koristi združenja zavarovanja sa-
mostojnih z nesamostojnimi v eni sami
zavarovalnici obstoje nadalje v tem,
da se tako prištedi ogromno veliko na
upravnih troških. Ako bi se izvedlo
zavarovanje samostojnih samo za se,
bi ne glede na to, da bi bila tako za
vselej izgubljena organska zveza med
posameznimi strokami zavarovanja, ki
brez dvoma obstoji, navstali še vrhu
tega tudi ogromni upravni troški, ka-
teri bi požrli večji del zavarovalnin,

tako da bi v načrtu predlagani prispevki
kratko malo ne zadostovali. Tu treba
tudi pomisliti, da je evidenca samo-
stojnih nerazmerno dražja, nego evi-
dencia delavcev. Zavodi, kateri dajejo
dela tisočem delavcem, prijavijo na
tisoče delavcev s par prijavami, dočim
bo treba samostojno osebo posebej pri-
javiti. Tem nasproti stoji seveda pred-
nost, da samostojni ne menjavajo tako
pogostoma svojega bivališča kakor de-
lavci, ter da ostanejo večinoma v evi-
denci istih zavarovalnih uradov. Za
združenje zavarovanja delavstva z za-
varovanjem drobnih podjetnikov go-
vori tudi ta okolnost, da so med de-
lavci pogostoma prehodi k samostojnim
podjetjem. V takih slučajih bi bilo
treba, ako bi bila zavarovanja ločena,
na novo preračunati zavarovano dobo,
izplačati že vplačane zavarovalne pri-
spevke iz enega zavoda v drugi itd. s
kratka, nastalo bi novo uradno poslo-
vanje, ki bi bilo zelo zamudno ter bi
vso stvar brez potrebe kompliciralo.

Jedno je pa nesporno: v trenutku,
ko postavimo vse v enem in istem
socialnem zavarovanju združene osebe
na jednako socialno stopnjo, jim mo-
ramo priznati tudi jednake pravice.
Od tega se pa zelo oddaljuje vladni
načrt, kateri določa, da samostojnim
pristoja samo pravica na starostno
rento in ne tudi na rento za one-
moglost. Kot razlog navaja načrt, da
je težko določiti onemoglost pri samo-
stojnih. Ta trditev je v toliko res-
nična, da ni mogoče s sigurnostjo do-
ločiti škode, ki je zavodu navstala
vsled parcelne onemoglosti podjetnikove,
kajti zavod gre lahko svojo navadno
pot naprej, in tudi če je podjetnik de-
loma onemogel, mu daje še vedno pri-
meren dohodek. Ne smemo pa pozabiti,
da je poleg parcelne ali delne one-

moglosti tudi popolna onemoglost, ka-
tera popolnoma onemogoča samostojnim
osebam vsak zaslužek in s tem opravi-
čuje zahtevo, da naj se da takim
podjetnikom ono preskrbljenje za silo
in potrebo, ki izvira iz socialnega za-
varovanja. Popolna onemoglost, če prav
se da pri samostojnih težko konstrui-
rati, se da v posameznih slučajih prav
zanesljivo določiti, zato ne zadostuje
ta razlog načrtu k izključenju pravice
do rente za onemoglost. Zavarovanja
proti parcelni onemoglosti samostojnih
ni mogoče izvesti, že zato ne, ker bi
se rente za onemoglost izkoriščale v
konkurenčne svrhe. Teh pomislekov pa
ni ne pri renti za starost ne pri renti
za popolno onemoglost.

Načrt določa zavarovalni prispe-
vek samostojnih za celo državo na 1 K
na mesec, oziroma za osebe, katerih
dohodek ne dosega 300 K na leto po
50 vin. na mesec. Ta prispevek se
lahko poviša potom deželnega zakono-
dajstva, s tem se pa povišajo tudi pra-
vice na starostno rento. Samo po sebi
se razume, da izgubijo osebe, katerih
dohodki narastejo za časa zavarovanja
nad 2400 K, pravico na starostno rento
in da izgubijo ob enem vse prispevke,
katere so dotedaj že vplačale, vse to
pa samo, ako ne bodo zadovoljno še
nadalje plačevale zavarovalne prispevke,
kar je pa malo verjetno, kajti nizkost
rente k temu prav nič ne mika. S tem
bodo deloma poravnane škode, ki na-
stanejo vsled združenja neugodnih ri-
zikov samostojnih oseb z ugodnimi ri-
ziki delavstva.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

13
Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil
Stanko Svetina. Dalje.

Bili sta tu le te dve sliki in go-
spodu Broučku je prišlo takoj na misel,
da so morda tudi za to drugo sliko
prikrita vrata.

Potegoval je močno za okvir in ga
zopet potiskal od sebe, toda slika se ni
premaknila.

Za trenotek je obšla gospoda Brou-
čka strašna misel, da nima zakladnica
nobenega drugega izhoda in da se na-
haja v notranjosti kake pečine, daleč
od ljudskih bivališč, tako da mu pri
vsem tem ne ostane drugega kot umreti
od gladi v sredi vsega tega bogastva,
kar bi ne bilo prav nič ugodnejše kot
smrt v podzemeljskem hodniku. Toda
naenkrat je opazil, da je okvir na
enem mestu nekoliko otipan. Položil je
tja roko, tipal, mečkal in v tem se je
— o radost! — premaknil eden okras
in ko je še močneje pritisnil, se je

obrnila cela slika navzad in v steni
se je prikazala odprtina izhoda.

Gospod Brouček je stopil tja in je
razsvetil z vžgalico prostor za njim
Vgledal je dolg hodnik s slikami in
okni, ki so bila zložena s tenkih, raz-
nobarvnih deščic. „Hvala bogu!“ se je
oddahnil globoko.

Vrnil se je vendar še nazaj v za-
kladnico, Ni se mogel od nje kar tako
posloviti. Sedaj, ko je našel že izhod,
je občutil nad iznajdbo radost, polno
in neskaljeno. Bila je to kraljevska
nagrada za vse, kar je v tej noči pre-
trpel. —

Toda vendar se je ubranil izkuš-
njavi nabasati si polne žepe dragoce-
nostij. Ako je to res tajen zaklad, mu
potem vendar ne uteče. Treba si je le
dobro zapomniti mesto, da bi ga tudi
drugič našel.

Vgasnivši svetilko, je stopil torej
iz zakladnice in je posvetil na zunanjo
stran slikanih vrat. Spoznal je, da tudi
predstavlja sliko neke kraljice — brž-
kone eno izmed obeh žen Vaclavovih,
morda ono ki so jo zadušili z velikan-
skim kraljevskim psom vred na Karl-
steinu. Ko je gospod Brouček vratice
zaprl in jih pritisnil, je bila slika

kot naravna, s kakoršnimi je bil ves
hodnik ozaljšan.

„Gola resnica!“ je zavriskal v duhu
gospod Brouček. „To je tajna zaklad-
nica kralja Vaclava v enem izmed nje-
govih praških domov,“ kamor je držal
tajni hodnik iz hradčanskega gradu in
katerega drugi izhod je bil tako oprezno
zakrit, da ostane neznan vsem pozej-
šim lastnikom doma. Na tisoče ljudi
je prehodilo tisočkrat to galerijo in
nobeden ni imel niti najmanjše sumnje,
kako bogastvo se skriva za to sliko.

Sklenil je, da pusti za zdaj dra-
goceno skrivnost zase in se še premi-
sli, ako hoče sedanjemu lastniku doma
razodeti in si z njim razdeliti, ali si
rajši sam osvojiti celi zaklad na kak
spreten način, kar bi bilo gotovo po-
polnoma pravično.

Prepričal se je, če se slika zopet
prilega tesno k steni in če ne more
vzbuditi nobene sumnje. Nato je tiho
odšel po hodniku, kamor je padalo skozi
tanke deščice oken nekoliko mesečnega
svita. —

Korakal je sicer oprezno, toda be-
lil si ni glave z mislimi, kaj bi bilo
na primer, ko bi ga zasačil kdo v tuji
hiši po polnoči, niti kako se pride na

ulico. Najdeni zaklad je vnel in opojil
njegove dušo. V vrtoglavem plesu so
mu migljale v duhu palače, letovišča,
prevzetne ekvipaže, opremljeni slugi,
mize najslastnejših jedi, zapeljive kra-
sotice in druge prikazni, s katerimi bi
si morda tudi čitatelji belili glavo ob
taki priloznosti, svojemu junaku na
čast pa moram dodati, da se je spomnil
tudi na svojo gospodinjo, katero da s
skromno penzijo v pokoj, na vse znanca,
katerim napravi na „vikarki“ zastoj
velikansko p. jedino, da, tudi na šolsko
matico, kateri podari velikodušen dar
— dvajset goldinarjev.

V tem je dospel do nekakih stopnjic
in je prišel po njih v tesen, dolg hod-
nik, na čegar koncu je našel železna
vrata. Bil je nemalo iznenaden, ko je
spoznal, da niso zaklenjena, in ko je
stopivši skozi nje, v gledal nad seboj
črne strehe hiš in zvezdnato nebo.

„Tukaj pa imajo res vzgleden red!“
je zamrmral, toda v duhu je blagovno
neznane hišnika, da je prišel po nje-
govi nemarnosti tako lahko iz hiše.

Bil je torej spet pod božjim oblo-
kom na prosti ulici!

Dalje prihodnjic.

Politična kronika.

b iz parlamenta. V seji dne 29. t. m. je nemška koalicija v prvič nastopila. Nemci so sležno nastopili proti nujnemu predlogu posl. Seligerja, naj se zakonitim potom uradi jezikovno vprašanje za celo državo in tako napravi povsod konec jezikovnim sporom. Nemci zahtevajo, da se to vprašanje reši sedaj samo na Češkem in hočejo na tak način nezakoniti svojo nadvlado v vsaki kronovini posebej. Odklonjeno je bilo tudi ostalih pet nujnih predlogov o uredbi narodnostnih sporov. Proti poslancu Sternbergu, ki je imenoval Nemce na Češkem ulomilce, so Nemci uprizorili velik kravat in bi bilo kmalu prišlo do pretepa. Posl. Fresl je ostro napadal novo ustavovljeni sloj, centrum, kateremu je očital narodno izdajstvo, ker se druži z Gessmanovimi kršč. socialisti. Čehi se pripravljajo na ostro opozicijo. Pripravljenih imajo 15 nujnih predlogov. Prihodnja sredo bo kritičen dan v parlamentu; baron Bienerth predloži jezikovni zakon za Češko.

b iz ogrskega parlamenta. Madžari bodo ostro odgovorili na napade nekaterih govornikov v proračunskem odseku avstr. parlamenta ter bodo podarjali zgodovinsko pravico ogrske krone na Bosno in Hercegovino. Grof Andrassy je prvotno izjavil, da ustavoverna stranka ni nasprotna samostojni ogrski banki, ne more pa tega načrta zagovarjati, dokler so strokovnjaki v bančnih in gospodarskih vprašanjih mnenja, da je samostojna agr. banka nemogoča. Med temi strokovnjaki sta tudi Wekerle in Szell.

o Bosna in Hercegovina. Ministerski predsednik je v proračunskem odseku dne 28. t. m. izjavil, da smemo z opravičenostjo upati, da bode protokol, obsegajoč dogovore med Avstrijo in Turčijo v najkrajšem času definitivno dogotovljen, da bodo odstranjene vse difference ter da nastopijo med obema državama prejšnji prijateljski odnošaji. Protokol bode predložen potem avstrijskemu in ogrskemu parlamentu v odobrenje, potem bode izplačana določena odškodnina v znesku 55 mil. kron.

o O ustavi Bosne in Hercegovine je ministerski predsednik v istem govoru povedal, da bode izdelana prihodnja pomlad in da stopi potem takej v veljavo. Upelje se tudi splošna in direktna (ne pa tudi jednaka) volilna pravica za bosanski deželni zbor. Volilci bodo razdeljeni na tri kurije: 1. kurijo tvorijo najvišje obdačeni, diplomirani in člani trgovskih in obrtnih zbornic, 2. kurijo tvorijo mestni in 3. kurijo kmetijski volilci. V tej tretji kuriji bodo imeli volilno pravico tudi oni, ki ne plačujejo nikakega davka. Volilci raznih kurij so razdeljeni nadalje po verskem izpovedanju, upelje se (kakor na Moravskem narodnostni kataster) kataster za razna veroizpovedanja. Vsaki konfesiji se odkaže primerno število mandatov, tako da volilci enega veroizpovedanja ne bodo imeli na izvolitev poslancev drugega veroizpovedanja nikakega upliva in bode volilo vsako veroizpovedanje zase svoje poslance. Število poslancev znaša 72. Kompetenca bosanskega dež. zbora bo večja nego ona avstrijskih deželnih zborov. Zakonodajška oblast bosanskega dež. zbora obsega pravosodstvo, upravo, finance in davke in dobrodelne uredbe; deželni zbor bo imel tudi proračunsko pravico in pravico kontrole. Kar se investicij posebno za železnice tiče, bo ta bosanska uprava odvisna od avstr. in ogrskega parlamenta, katera bodeta nadzirala investicijsko politiko Bosne in Hercegovine ter jo tudi v resnici vodila. Na vnanjo politiko države ne bode imel bosanski dež. zbor nikakega upliva. Bosna in Hercegovina

si bode sama vzdrževala svoje vojsko, ki tvori del skupne armade. Jamci se prebivalstvu osebna prostost, imetje, hišna pravica, tajnost pisem, prostost vere in vesti, prostost shodov in združevanja, prostost izražanja svojega mnenja, prostost prešenj in svobodnega preseljevanja.

d Nemška koalicija Chiari-Gessmann je gotova stvar. „Nemško-napredni“ listi so kar iz sebe samega veselja, da se jim je ta zveza naprednih in klerikalnih Nemcev posrečila. Iz narodnega nasprotstva in sovraštva do Slovanov so nemški „naprednjaki“ zatajili svoja politična načela ter se bodo v „kulturnih zahtevah“ brzdali, samo da si očuvajo nekoliko jezikovnih predprav v državni upravi. Kulturno življenje bodo pa vodili klerikalci. Nemci so dovolj zaslepljeni, da pričakujejo od te nevarne in protikulturne zveze — narodnostnih uspehov za svoje pleme. Da se v tem bridko motijo, o tem se bodo kmalo prepričali. Iz narodne nestrpnosti in sebičnosti se je porodila ta zveza, ki odpira reakciji na kulturnem polju duri in vrata. To je jasen dokaz o nezmožnosti nemških meščanskih strank voditi avstrijsko notranjo politiko. To treba zabeležiti.

b Srbija. Vojno razporeženje pogjema. V poslanskih krogih se govori, da se pripravlja transakcija zaradi nakupa sandžaka Novopazarskega od strani Srbije in Črne gore. Rusija in Anglija bodeji baje to akcijo podpirali.

d Bolgarija in Srbija. Iz Belgrada smo dobili sinoči, prepozno za včerajšnji list, sledečo brzojavko: Sofijski „Dnevnik“ je izrazil bojazen, da bi Srbija v slučaju bolgarsko-turške vojne nastopila proti Bolgarski. Ta bojazen je absolutno neosnovana, ker za tak načrt ni noben človek v Srbiji, katera ima samo enega sovražnika, proti kateremu združi vso svojo moč, in to je Avstro-Ogrska. Takaj vsi želijo Bolgarski uspeh, ker bi bil, krivično želeli radi Nemca Ferdinanda nesrečo bratskemu narodu.

Slovanski zapiski.

v Madžarska agrarna banka se je ustanovila v Sarajevu. Zvižajni Madžari so tako uredili, da so v načelstvo in nadsodništvo ujeli ugledne zastopnike vseh strank in narodov: poleg znanega dr. Mandiča je v odboru Rizabeg, Kapetanović, Ješna Salom (žid) in seveda 4 Madžari. Zagrebški „Obzor“ piše k tej ustanovitvi: Mi moremo iz skušnje opozoriti prijatelje onkraj Save, da madžarski kapital ne bo prinesel nikoli ne sreče ne dobička hrvatskemu in srbskemu narodu v Bosni. Madžari bodo zmiraj delali za lastne interese.

v Zaradi obsodbe srbskih časnikarjev Jovanovića in Omčikusa v Sarajevu se bo od strani hrvatskih delegatov v peštanskem drž. zboru vložila interpelacija na Wekerla, ali hoče storiti v bodoče vse korake, da se taki sramotni dogodki ne bodo ponavljali.

v Zadnji Obrenović — v kabaretu Iz Pešte poročajo, da se je nezakoniti sin kralja Milana Obrenovića Kristić stalno naselil v Budimpešti in da nastopi kabaretu kot pevec.

v O veleizdajškem procesu na Hrvatskem. Kakor smo poročali je državno pravdnštvo zaplenilo brošuro „Veleizdajniški proces“, ki so jo izdali branitelji obtoženih veleizdajalcev. Sodišče je zaplenbo potrdilo. Državno pravdnštvo bi moralo 8 dni po potrjenju zaplenbi podati predlog za kazensko postopanje zoper izdavitelje brošure. Ker tega ni storilo, so slednji zahtevali, da se v smislu zakona zaplenba brošure preklicuje. — Patrijarh srbsko-pravoslavne cerkve Bogdanović je, kakor poroča včeraj Obzor, konfe-

riral dr. Wekerle, in protestiral proti obtožnici zagrebškega državnega pravdnika kot glava srbsko-pravoslavne cerkve, ker obtožnica taji eksistenco te cerkve in krivo razlaga njeno delo, njeni svečeniki pa se popisujejo kot pristaši politične propagande. Dr. Wekerle je patrijarhu izjavil, da on v tem oziru nikakor ne odobrava obtožnice in da se ne zлага z njenimi izjavami.

v Agrarne banke v Sarajevu. „Radniška obrana“ v Sarajevu prinaša izjavo, da dr. Mandić ni sprejel mesta pri madžarski agrarni banki v Sarajevu. — Od istotam se tudi poroča, da nameravajo muslimani ustanoviti svojo agrarno banko s 4 milijoni kron kapitala. —

v Tsusima-Mesina. O priliki požrtvovalnega in junaškega obnašanja ruskih mornarjev pri mešinski katastrofi priobčenejo ruski listi članke, v katerih izvajajo, da bi nikoli ne prišlo do poraza pri Tsusimi, ako bi se ruska mornarica pravočasno reformirala. Kajti čudno je nesoglasje med tsusimskim porazom in veliko hrabrostjo pri rešilni akciji v Mesini.

v Rusko-poljske razmere. General Volodimirov, eden buditeljev novega slovanskega gibanja je objavil v „Birž. Vedom.“ svoje utise iz Galicije in iz drugih slovanskih dežel. Volodimirov pravi, da imajo galicijski Rusini še daleč do ravnopravnosti s Poljaki, priznava pa, da so njih zahteve v marsičem pretirane. Od Poljakov kot naroda se ne sme zahtevati, naj se končno znebe svojega sovraštva do Rusinov in nasilnih sredstev proti njim ter da naj jim korak za korakom puščajo one pravice ki jim gredo, naj v ničem ne ovirajo njih gospodarskega in kulturnega razvoja. Razliko med Galicijo in Rusijo opisuje Volodimirov tako: Sprava med Rusi in Poljaki v Galiciji zahteva od Poljakov znatnih žrtev, ker bi ta sprava moč Poljakov zmanjšala. Rusom v ruski državi bi pa sprava s Poljaki pomagala in zvišala njih samoobrambno moč, ker bi vsled te oprave brez vsakega dvoma vzrasla notranja moč ruske države, vzrastel pa tudi njen pomen pred vsem v slovanskem svetu pa tudi v vsej tujini. Poleg tega bo treba za odstranitev poljsko-ruskih sporov v Galiciji še dolgo let, dočim bi sa dala izvesti sprava v Rusiji v enem samem letu. Volodimirov meni s tem, da bi se v enem letu dale spolniti vse samoupravne in kulturne zahteve Poljakov na Ruskem, — za kar bi ruska državna duma lahko prav znatno pripomogla.

v Na dunajskem vseučilišču je delalo pred kratkim profesorski izpit 93 kandidatov, od teh 13 Slovencev, torej 13,9%. Razun enega Slovenca, ki je napravil samo polovico izpita, so napravili vsi Slovenci izpit z dobrim uspehom. Kako neki hočejo zagovarjati nemški časnikarski šmoki svoje stališče o „Minderwertigkeit“ Slovencev?

v Veleizdajniški proces na Hrvatskem. Društvo srbskih časnikarjev pošlje povodom zagrebškega procesa vsem časnikarskim društvom Evrope memorandum s pozivom, naj časnikarji kulturnih evropskih narodov pridejo v Zagreb k razpravi in se osvedočijo, kako brez povoda je gonja in preganjanje Srbov po Rauchu.

v Seton-Watson (Scotus-Viator) o slovaškem vprašanju. Iz predavanja tega angleškega publicista v zgodovinskem društvu na Dunaju dne 16. tm. podajemo ta le odlomek:

Preiskujoč zgodovino in državne uredbe Ogrske z obzirom na nemadžarske narodnosti, sem se prepričal da so nemadžarske narodnosti v kolikor se tiče šolstva in vzgoje, javne uprave, sodstva, pravice shodov in združevanja, volilne in tiskovne pravice — žrtve zatiranja, kakršnemu ne naj-

dete para v kulturnem svetu. Madžarska kultura ne vstvarja nič novega, ampak samo posnema druge kulture. Madžari primerjajo svojo državo z angleško, pa to primerjanje ne vzdrži kritike. — Beseda panslavist je psovka v ustih panmadžarov. Mnoga zgodovinska dejstva dokazujejo, da so Slovaki, kadarkoli so je Madžari ponižali, šli vedno iskat pomoči na Dunaj in ne v Petrograd ali Moskvo. Niti znani Kollar ni bil politični panslavist in voditelj iz 1848 l. Štur Hruban, Hodža so bili bolj za Grossösterreich kot pa panslavisti.

v O srbsko-hrvatskem vprašanju je dejal Scotus-Viator: „Združenje srbsko-hrvatskega naroda je najtežje in najvažnejše vprašanje bližnjega vzhoda; to nalogo, je mogoče paše le tedaj izvesti, ko bodo madžarski državniki prenehali izvajati svojo današnjo šovinistiško politiko. Današnji položaj Srbije se ne bo dal dolgo vzdržati, ako hoče ta država živeti, se bode morala s Habsburško državo sporazumeti. Ako bi se Srbija radovoljno priključila k državi, kar je neverjetno, bi bila to najidejnejša rešitev, ker bi bilo tako mogoče stvariti jugoslovansko državo pod žezlom Habsburžanov. Združenje Jugoslovancev, bodi si že dobrovoljno ali po sili — je življensko vprašanje monarhije. Bodočnost Bosne in Srbije je zopet odvisna od razmer na Ogrskem in na Hrvatskem, zato smemo z vso sigurnostjo trditi, da bode od narodnostnega vprašanja na Ogrskem in od splošne volilne pravice odvisna ravnotežna Balkanu. Zgodovinsko poslanstvo habsburškega rodu je v zasiguranju ravnopravnosti in svobode za vse narode, živeče v Avstriji.“

v Srbska „veleizdaja“ in Aneksija ter klerikalni frankovci. Ogrski ministerski predsednik Wekerle je v svojem odgovoru na interpelacijo posl. Polita z veliko gorečnostjo tajil, da bi bila med pravdo proti srbskim „veleizdajcem“ in aneksijo kaka zveza. Resnica pa je, da se Madžari hoteli rešiti aneksijsko vprašanje sami in po svoji volji. Da bi jim bilo to mogoče, so se morali znebiti hrvatsko-srbske koalicije, katera je takrat vodila politiko hrvatskega in srbskega naroda ter je bila tudi v resnici predstaviteljica volje vsega prebivalstva trojedine kraljevine. Da bi to zaprečila, je madžarska vlada uvedla absolutizem na Hrvatskem in iz trte izvila srbsko „veleizdajo“. V tem lepem početju jo klerikalni frankovci, Rauchovi zavezniki, v vsem in povsod podpirajo. Klerikalni listi so polni najgrbih psov, napadov in najostudnejših sumničenj in obdolžitev proti Srbom. Nedavno je pisal eden teh „katoliških“ patriotov o tej veleizdajski pravdi: „Cela Hrvatska pričakuje obsodbe ne samo onih 53 (obtoženih) ampak stotin in stotin Srbov, katere mora pravica poiskati in najti in ako ne dobi hrvatski narod zadoščenja, se bode v Bartolomejski noči, groznejšinego je bila ona meseca septembra 1902 l. za vselej osvobodil grobokopov hrvatskega naroda“. V prilično tako krščanskem duhu je pojasnjeval tudi monsignor Karlo Cankar, škofa Stadlerja desna roka, štajerskim klerikalnim ovčicam v „Grazer Volkbl.“ dne 26. tm. pomen aneksije in srbske „veleizdaje“. To nam jasno priča komu služijo klerikalni gospodje in da bo gorje nam, ako bodo imeli ti ljudje odločilno besedo pri reševanju tega vprašanja!

d V Pulju bodo občinske volitve mesca aprila. Volilcev je 14.000. Bil se bo hud boj med laško kliko in Slovani.

Kranjske novice.

v Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane n prijatelje in vse cenjeno občinstvo na svoj IV. planinski ples, ki se vrši v Ljubljani dne 1. februarja v Narodnem domu. Društvo izvrši dekoracije za planinski ples kar najskrbnejše, preskrbi 3 godbe, namreč 2 orkestra Slovenske filharmonije in ljubljanski sekstet in bode tudi v lastni režiji skrbelo za vsestransko pogostitev. Ker so torej izdatki jako znatni in ker so dohodki plesa namenjeni za pokritje stroškov, ki jih ima društvo ob izvrševanju svojih tudi v narodnem oziru tako važnih planinskih naprav, posebno za povečanje Triglavske kočee na Kredarici, je pričakovati, da bo udeležba pri letošnjem planinskem plesu kar največja in da se s tem podpira društvo, ki je za slovenske pokrajine in za njik narodni značaj že toliko storilo.

a Ljudski shod priredi N. D. O. jutri 31. t. m. v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“. Govori g. Javan o položaju mitničarjev g. Ribnikar pa o ljubljanski cestni električni železnici.

a Društvo hišnih posestnikov v Ljubljani je imelo v četrtek zvečer občni zbor, kateri je bil deloma precej buren in sicer najbolj zaradi pobiranja deželni doklad in zaradi sklepa deželnega zbora (odnosno klerikalcev in veleposestval), ki je naravnost sovražen Ljubljani.

a O volitvah v trgovsko in obrtno zbornico na Kranjskem prinaša „Slov. Narod“ obširno poročilo. O izidu samem smo mi poročali včeraj, pribijemo tukaj le še enkrat dejstvo, da je v kategoriji veleobrti zmagal nemškutar samo, ker klerikalci niso oddali svojih borih 8 glasov slov. naprednemu kandidatu. „Slov. Narod“ pa tudi konstatira, da so v drugih kategorijah volili Nemci klerikalne kandidate. Torej — „sloga“! — Klerikalci so pri volitvah tudi grdo aleparili. Tako so n. pr. oddali tudi glasovnic pred par dnevi umrlega poslanca Lavrenčiča. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko drugih mrličev je še „glasovalo“ za klerikalce. Da se ne sramujejo! Da nimajo pred mrličji vsaj spoštovanja!

o Kranjski deželni odbor, posnemaj štajerskega! Štajerski deželni odbor je nakazal nemškemu „Schulverein“ 400 K letne podpore. O kranj. deželnem odboru, oziroma zboru dosej še ni bilo slišati, da bi se bil enako spomnil naše obrambne šolske družbe sv. Cirila in Metoda.

a Kmetijski tečaj se vrši vsled odredbe dež. odbora dne 2. in 3. febr. v Semiču.

Koroške novice.

a Zaradi poštnih razmer na Otoku je vložil poslanec Grafenauer včeraj interpelacijo v drž. zboru. Vložil je dalje nujni predlog zaradi sankcije postave o dež. kulturnem svetu za Koroško ter nujni predlog zaradi matrik na Koroškem in Štajerskem.

a V Porečah na Vrbskem jezeru je umrl 25. t. m. upokojeni dvorni svetnik pri koroški deželni vladi Franc Albert vitez pl. Kozaryn. Kot uradnik je bil nepristranski.

a Slovensko šolsko društvo. Zadnji „Mir“ prinaša neko izjavo tega društva, da nima nič zoper to, če bodo podružnice Ciril-Methodove družbe na Koroškem zopet oživele. Ne more pa pripuščati — pravi „Mir“ — da bi se za hrbtom koroških „rodoljubov“ snovale nove podružnice. Tudi se jim zdi čudno, da je družba za Koroško nastavila svojega potovalnega učitelja. Zakaj neki vse to? Naj delajo koroški

„rodoljubi“ po tvoje. Ciril-Methodovo družbo pa naj pustite pri njenem delu — in prav bo za koroško Slovenstvo!

Primorske novice.

d Zastrupil se je v Trstu 53 letni Anton Strazzolini, ker je dobil anonimno pismo, da mu je žena nezvesta.

d Mestne volitve v Trstu bodo, kakor poroča „Indipendente“, od 13. jun. t. l. naprej.

d V Trstu je umrl oče deželnega poslanca g. Ivana Sancina, kmalo nato pa je umrl v Buzetu tega najmlajši sinček.

d Deželnozbornske volitve na Goriškem? Okrajno glavarstvo v Gorici je poslalo na županstva odlok v zadevi volilnih imenikov za deželnozbornske volitve, kar kaže, da so nove volitve za goriški deželni zbor na pragu. Boj med strankami bo tokrat hujši kot je bil kedaj.

d Volitve v mestni svet v Trstu delajo Lahom že sedaj, dasi se vrše še le v par mesecih, silne preglavice. Dasi trde, da je Slovencev v Trstu le 10%, vendar se boje, da bi ti ne dobili prevelikega zastopstva v mestnem svetu. Slovenci se na tihem pridno pripravljajo za volitve.

Društvene vesti.

d Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje 2. svečana t. l. (na svečnico) v navadnih prostorih v Celju z raznovrstnim dnevnim redom.

d Prostovoljno gasilno društvo v Trbovljah naznanja vsem slav. sosednim društvom, da priredi v nedeljo, 31. t. m. svoj redni občni zbor in se radi tega ni mogoče društvnikom udeležiti od sosednih društev prirejenih veselice. — Na pomoč!

d Slovanska čitalnica v Mariboru priredi samski ples, dne 13. svečana 1909 v veliki dvorani „Narodnega doma“. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 2 K za osebo, 4 K za obitelj (3 osebe); na galeriji 1 K za osebo. Vstopnice se dobe 13. svečana pop. od 2. do 3. ure in zvečer pri blagajni. — Vstop v dvorano in na galerijo je dovoljen le čitalničarjem in povabljenim gostom. Šopki in kotiljonski redi se upuste.

d Občni zbor „Slov. delavskega podp. društva v Celju“ se nadaljuje jutri ob 10. uri dopoldne. Ker je na dnevnem redu pogovor o event. upustitvi društvene gostilne, se društvnikom opozarjajo na to važno točko. — Po zborovanju je skupna seja star. in novega odbora.

o Slov. trgovsko društvo v Celju poziva vse svoje člane, da se zanesljivo udeleže plesnega venčka trgovskih sodrudnikov v Žalcu dne 7. febr. t. l.

Štajerske novice.

o Zaradi tehničnih nedostatkov pri tiskarskih strojih, vsled česar se je moral cel današnji list tiskati na enem stroju, smo morali posamezne rubrike v listu za danes prestaviti. Naj nam čitatelji oprostite!

u Iz Frama pri Mariboru. — (Občinske volitve). Odkar župnikuje tukaj v političnih krogih dobro znani g. Muršič, ni več prejšnje sloge med domačimi, politični razdor je od tujil prijatelja — prijatelj, — posebno ob času kakih volitev se ta razdor najblj občuti. — Že pred 3 leti si je g. župnik mnogo prizadeval, si občinski mandat pridobiti; ali v kljub vsem trudu je ostal v manjšini in propadel. Pri zadnjih volitvah pa je še podvojil napor, v kljub slabim polzkim potom je prehodil skoraj vse Pohorje, obiskal vsakega volilca, sklical volilne sestanke in vabil volilce iz sosednih občin Merje, Loka in Ranče na volišče, češ, — zmaga je sedaj naša, — framskim napredujakom je za vselej odklenalo.

— Ali župnikova stranka je pred časom medvedovo hažo prodajala! Večino Framčanov, brez ozira na narodnost, je takoj nevarnost spoznala: če Fram zdaj pade, postane župnik neomejeni gospodar te lepe občine. — in napredku in dosedajni zastopnosti odbornikov je konec. — Volilni boj torej ni bil naperjen proti župniku Muršiču kot duhovniku, — ampak proti njegovemu samooblastnemu postopanju in brezobzirnemu delovanju proti vsem samostojno mislečim volilcem. Če bi bili Nemci in obrtniki z g. župnikom potegnili, njega in njegove pristaše volili, — potem bi bilo njihovo početje gotovo hvalevredno in dostojno; ker so si pa za kandidate take moze izbrali, katerih imena jamčijo, da se bodo z vso vnemo za pozdigo in procvit kraja potegovali in se župnikovi samovladi ne bodo vdali, sedaj pa se očitno kot štajerčijanci, nemškutarji, itd. proglašijo. Srce se človeku v prsih krči, če prečita dotične članke v „Straži“ in „Slov. Gospodarju“. Ali je mogoče, da katoliški duhovnik iz same politične nestrpnosti proti svojim lastnim faranom tako nastopi? — Ne — na to polje ne bodemo g. dopisniku sledili; tudi mi imamo gradiva dovolj, ali nam se ne gre za osebo, — ampak za stvar, in ne bodemo mej dostojnosti prekorčili. — Le nekatere „premastne“ iz dotičnih člankov v „Straži“ in „Slov. Gospodaru“ smo naši časti dolžni pojasniti. Popolnoma neresnična in iz trte zvita je trditev, da je slovenski visokošolec Nemce na volišče peljal; ravno tako ni res, da bi bil kdo na g. kanonika Gabrca v zadevi volitve uplival, — ampak g. G. kot dolgoletni fremski župnik sam najbolj ve, kateri moze sodijo za odbornike in je torej sam dotična imena na glasovnico napisal in taisto svojemu nekdanjemu učencu poslal, kateri pa ravno zaradi te glasovnice ni mogel kot županov namestnik za občino voliti; če bi g. Č. za občino bil volil in bi se bila glasovnica g. G. zavrpla, bi ravno tako srečka morala v 3. volilnem razredu med 2 kandidatom odločiti

Prav smešna, da otročja je trditev, da je volilna komisija komu volitev zabranila. Volilci 2. razreda so celo vč ko eno uro s tem pridobili, da je volitev v 3. razredu dalje trajala, kakor je bilo za ta razred določeno. Če je občinski tajnik po končani volitvi v 3. razredu izvoljene odbornike napisal in dotični razglas še na občinski deski pritrdil, — tako so med tem časom gotovo lahko navzoči volilci svoje glasovnice prepisali ali popravili; da bi pa komisija še kakemu volilcu volilno pravico pripisala, kateri se nalašč iz volilne dvorane odstrani v kljub temu, da ima glasovnico napisano, — to bi bilo nezakonito postopanje. Saj se je ves imenik volilcev v 2. razredu prečital, — po prečitanju se je še vprašalo, če je še kak nov volilec došel, 2 uda komisije sta še zunaj pred pisarno pogledala, če bi kdo čakal — in ker nikogar ni bilo, se je še le glasovanje 1 uro p o d o l o č e n e m času zaključilo. — Če bi nasprotna stranka le najmanjši zadržek poizvedla, bi bila gotovo ugovor vložila; saj je g. L. tudi pri okrajnem glavarstvu zaradi vložitve ugovora povprašal, — zakaj pa ni ugovora vložil, če ga je moral tako drago plačati. — Tudi napad na našega velespoštovanega častnega občana g. dr. Turnerja je jako neumesten in skrajno razžaljiv. — Mislimo, da smo framsko volilno zadevo popolnoma nepristransko razjasnili in upamo, da je ta zadeva sedaj končana; če bi se pa komu ljubilo še nadalje napredne volilce napadati, — pa bodemo še natančneje govorili.

o Trgovski plesni venček na Svečnico, dne 2. febr. v Celju obeta biti jedina prireditev svoje vrste v letošnji sezoni. Že vojaška godba ima nevdržljivo privlačno silo za vse častilke in častilce lepe boginje plesa Terpsihore; poskrbljeno bo za zabavo in dobro postrežbo. Zatorej 2. febr. na veselo svidenje v Celju!

v Slovenske znake v obliki zastavice prodaje trgovec g. R. Stermecki v Celju in ima v izloženem oknu razstavljene. Takoj drugi dan je bilo isto okno močno opljuvano, kar je še sedaj dobro razvidno. Storilcev se ne more zaslediti; to je že v Celju stara navada. Za to pa plača g. Stermecki sam kazen za njega in je podaril družbi Sv. Cirila in Metoda K 10 — in se tudi zaveže zanaprej od prodanih znakov odstopiti 9% v prid oni družbi.

b Celjski Slovenel! Danes zvečer ob 8. uri se vrši v rdeči sobi „Narod. doma“ občni zbor savinjske podružnice „Slov. plan. društva“. Vsi, ki ste prijatelji naših planin in krasote naše domovine, pridite v obilnem številu. Posebna dolžnost članov savinjske podružnice bi bila, da isto stori.

b Za „Dijaški kuhinji“ v Celju in Mariboru je nabral nadučitelj gosp. Anton Gnus v veseli družbi pri gosp. Rošn v Hrastniku 100 kron, katerih je izročil vsakej polovico.

o V Gaberju prodajajo Koncerjevi dediči hišo št. 55. Baje se Nemci zelo potegujejo za njo, da bi ne prišla v slovenske roke.

v Štiri ljubiteljce kuretine. V Gaberju se je posrečilo minulo nedeljo celj. orožništvu zasačiti 4 delavke, katere so kradle v šentjurski okolici kuretine. Dve, Jožefa Rehar in Marija Šturbej ste te izpuščeni iz zapora, dve, Uršula Penko in Jožefa Jager pa še sedita.

v Okna sta pobila minulo nedeljo gospe Guzejevi na Zavodni fanta Zupanc in Voh. Oba sta pod ključem.

b Iz Bizeljskega. Kakor smo že Vam poročali, je umrl g. Ivan Maluš, veleposestnik. Njegov pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil. Čudno je pa, da se požarna bramba ni udeležila pogreba, ker on je bil nje ustanovnik in g. stotnik še celo stanuje v njegovi hiši. — Umrta je ga. Pustak, stara 98 let. Njena vnukinja je drugi dan porodila trojčke — dva dečka in eno deklico. — V kratkem bodo na Bizeljskem občinske volitve. Dva gospoda iz Bračne vasi št. 1 si že zdaj pripravljata pot, a človek obrača, Bog pa obrne in tako tudi bo, to naj si zapomnita, ker občina ni pošojilnica.

b Ruše. Iz tovrnega vlaka, ki pelje iz Maribora zjutraj okoli pol 8. ure do Ruš, je dne 29. prosinca padel kurjač. Truplo je bilo na dvoje prerezano. Nesreča se je zgodila nedaleč od vzhodne signalne šipe. Drugi tovrni vlak, ki je kmalu prišel od iste strani, je truplo pripeljal na postajo Ruše, odkoder so je takoj nesli v mrtvašnico. Ponesrečenec je kurjač Jožef Taurer ter je oženjen. Strojvodja pravi, da ne ve kdaj je kurjač padel s stroja.

o Ruske izseljencev Ameriko vozijo tod mimo večerni vlaki v Trst. Vsak večerni vlak jih ima po en voz.

o Razpisano je mesto def. učiteljice pri Sv. Andražu v Slov. Goricah. 3 razrednica in 2. plač. r. Prošnje do 25. febr.

o Narodni dom v Slovenjgradu dobi s 1. febr. novega gostilničarja, g. A. Vilčnika.

o G. dr. Vl. Sernea, odvetnika v Mariboru, so vpisali v odv. listo na Štajerskem.

v V pokoj je stopil blagajnik dež. kopalšča v Rogiški Slatini, gosp. Potočnik. — Na njegovo mesto pride knjigovodja Pošinger iz Göttinga.

b Hijene na e. kr. poštah. Zadnji čas nam čimdalje pogostejše prihajajo pritožbe, da posamezni naročniki ne dobivajo redno „Narodnega Dnevnika“. Upravništvo se je nato prepričalo, da so bili listi dotičnikov vrnjeni z različnimi nemškimi pripombami, da celo z „Wehrschatz“-znakami brez vednosti naročnikov samih. Imamo že nekaj konkretnih slučajev in bomo storili vse korake, da se po zaslugi kaznujejo dotične nemške hijene na naših poštah, ki si kaj takega dovoljujejo. Svoje cc. naročnike pa prosimo takojšnjih reklamacij, če kdo ne dobi lista. Reklamacije so poštne proste; zadoštuje navaden zganjen papir v obliki dopisnice, ki nosi napis: reklamacija in naslov: Upravništvo: „Narodnega Dnevnika“, Celje.

b Pozor pred tvrdko Mauro Fürst v Zagrebu! Iz Savinske doline smo dobili resne pritožbe proti tej tvrdki, ki razprodaja po potniku Rosenbergu vino in žganje na debelo. Če kdo naroči 50 litrov, dobi večkrat 3 do 5 krat toliko in mora plačevati velike stroške, če noče naročenega sprejeti. Trgovci in gostilničarji v Savinski dolini! Vina dobite pri slovenskih kmetih kolikor ga hočete, ne da bi imeli škodo, pa tudi za žganje imamo domače realne tvrdke. Pri naročilih natanko pazite, kaj podpišete ali kaj si agent zapiše!

b Štajersko kmetско družbo priporočajo sedaj na vse kriplje slovenski klerikalci. Tudi tu samo posnemajo Narodno stranko, katera je pri nas razširila geslo, da ne hodimo o d kmetijske družbe, temveč se poslužimo njenih dobrot. Narodna stranka je tudi že pospeševala ustanovitev lepega števila novih podružnic. Od dne do dne se bolj kaže, da se obračajo klerikalci na pota, katera je začrtala napredku slovenskega naroda Narodna stranka. Vse to so lepi dejanski uspehi in priznanje dela mlade stranke!

b Slavnemu e. kr. poštneemu ravnateljstvu v Gradcu! Po stari navadi so razposlali mnogi celjski trgovci ob Novem letu koledarje različnim svojim odjemalcem po Savinski dolini. Sedaj pa jim prihajajo od vseh strani pritožbe, da dotični koledarji niso prišli na svoje adresate. Naše uredništvo lahko postreže z imeni. Kako je to? Ali so imeli tu svoje prste vmes kaki nemškonacionalni uradniki v Celju, na železnici in na dotičnih poštah? Zahtevamo stroge preiskave in kaznovanja dotičnih krivcev.

b V Dramljah se ustanovi jutri podružnica družbe sv. Cirila in Metoda.

b V Kapelah se je ustanovila „Ljudska knjižnica.“ Ljudstvo je zelo vneto za njo in je up opravičen, da bo dobro delovala. — Pripravljajo se tudi že po drugih krajih podobne ustanovitve.

b Finančna prokuratura v Gradcu mora imeti zelo čudne uradnike. V uredništvo nam je poslana dopisnica, katero je poslalo nekaj uradnikov finančne prokurate v zvezi z nekaterimi burši in na kateri se javno zasmehuje nekega narodnega gospoda, ki je poslal slovensko vlogo na finančno prokuraturo. Mi bomo poskrbeli za to, da bodo dotični uradniki eksemplarično kaznovani. Slovenski javnosti pa naj služi ta slučaj zopet v opomin, da moramo Slovenci dobiti na svoji zemlji lastne uradnike, v Gradcu pa pri višjih uradih primerno zastopstvo. Nesramnost nemškonacionalnega uradništva že kriči do neba!

b Iz Žalca. Vabila na plesni venček trgovskih sotrudnikov, kateri se vrši 7. svečana v prostorih g. Kukeca v korist fondu za ustanovitev trgovske bolniške blagajne v Celju, so se ta teden razposlala in kolkovala z narod-

nim kolkom. Ako se je pri tolikem številu katerega praznilo, prosimo, da nam oprostite in vabimo vse najljubnejše. Svirala bode Šoštanjka narodna godba na lok pod osebnim vodstvom g. kapelnika. Plesal se boče tudi prvi-krat češki narodni ples „Češka beseda“. Gostom iz Celja bodo ponoči vozovi na razpolago.

b Toplice na Spodnjem Štajerskem vidno nazadujejo. L. 1889. n. pr. je še bilo v Dobrni 1155, v Rimskih toplicah 1011 in v Laškem trgu 1079 gostov; l. 1908. je bilo v teh treh kopalniških le še 962, 520 in 443 gostov. Vzroki tega nazadovanja leže v nepri- mernem podraženju, brezmejnem izkorisčanju gostov in brezbriznosti vod- stev, katera ne skrbijo ali ne morejo skrbeti za moderni komfort, oskrbo, prometna sredstva itd.

b K protestantizmu je prestopilo lani v celjskem okrožju celih — troje oseb. Slaba žetev za „losvonromstvo“.

b Iz Št. Jurja ob juž. žel. Pripravljani odbor za ustanovitev „Sokola“ v Št. Jurju vabi vse one narodnjake, ki se zanimajo za sokolstvo, k zborovanju, katero se vrši v nedeljo to je 31. januarja ob 3. uri popoldne v gostilno g. Rudolf Dobovišek-a. Poseti nas odelek Celjskega „Sokola“ z svojim načelnikom bratom Smrtnikom, kateri bode podaval o Sokolstvu. — K obilni udeležbi vabi odbor.

b Celjski Sokol priredi v nedeljo, dne 31. t. m. pešizlet v Št. Jur ob J. Z., kjer se vrše ob 3. uri pop. v gostilni g. R. Doboviška ustanovni občni zbor Šentjurskega odseka Celjskega Sokola. Odhod iz „Narodnega doma“ točno ob 1. uri popoldne. Kroj civilni. — Bratje Sokoli, udeležite se tega izleta polno- številno! Prijatelji Sokolov dobrodošli!

b Celjski okrajni šolski svet je imel po letih zopet plenarno sejo. Razpravljalo se je tudi o šolskem vprašanju celjske okolice. Dotični akt leži že v Gradcu polnih deset let. Baje pače v kratkem času odločitev. Povdariti pa je treba, da se je govorilo pri seji izključno slovenski in da je zapisnik popolnoma slovenski.

b Imenovanje. Naš štajerski rojak g. dr. Janko Babnik je imenovan mi- nisterijalnim svetovalcem v pravosod- nem ministerstvu. Čestitamo!

b Ogenj. V Zgornjih Gorčah pri Braslovčah je nastal na dozdaj neznan način, a najbrž vsled nepredvidnosti, dne 26. t. m. ob pol 11. uri ponoči v hiši posestnika Antona Valenta ogenj, kateri je napravil nad 2000 K škode. Ako bi ne bilo požarnih bramb iz Braslovč in Letuša, razširil bi se bil ogenj na sosedne strehe in spravil celo vas v nevarnost. Tudi je oviral sneg na strehah razširjenje požarja.

b Zopet nesreča v Trbovljah. Dne 26. prosinca 1909. je spravljal v Loki stanujoči Jakob Arh vozička s premogom (hunte) iz rudnika. Pri tem ga je vsled nepredvidnosti motor na tla podrl in težko poškodoval. Arh je 25 let star, v Trojano na Kranjskem pristojen in oženjen. Radniška podjetja bi pač lahko skrbela za večjo varnost svojih delavcev, pa seveda to stane denar!

b Rimski studenec je našel na Gornjem Hajdinu ob cesti, ki pelje na Pragersko, Martin Umek, ki izkopava okrog Hajdina rimske ostanke za mariborski muzej. Studenec je našel 80 cm pod zemeljsko površino; premer znaša 85 cm, zid je debel 45 cm. V Studencu stoji marmornata plošča po konci. Napiše se na tej plošči še ni moglo najti.

b „Südmarkine“ in klerikalne vžigalice prodaja, kakor poroča „Sloga“, trgovec Scholger (Žolgar) na Bregu pri Ptuj.

a „Ortsgefemeinde St. Primoz am Bacher“ se glasi pečat občine Sv. Primoz na Pohorju (župan Franc Kasper). Ali ni to sramota za slovensko Pohorje? Kaj pa vendar misli občinski odbor, da kaj takega dopušča? — Ap- gemeldet . . . Gemeindefamt Zabovcen — Občina Zabovciz niže Ptaja — se glasi neko potrdilo občine Zabovci pri Ptuj. Če bi se župan J. O. posluževal svojega lepega slovenskega jezika, bi se mu ne pripetilo, da bi zapisal „Ap- gemeldet“. Ali ni v Zabovcih prav nič Slovencev? Nemško - slovenski pečat, imenitno!

o Iz Logarovec na M. p. Bi li ne bilo umestno, ako bi se postavilo šol. poslopje v naši občini, da ne bi naša ljuba šolska mladina korakala, osobito v tem hudem mrazu, v razne oddaljene šole. Koliko vratnih boleznih si lahko nakopljejo otroci v mladosti, da imajo dovolj celo svoje življenje! Ali nimamo srca zanje — ko moramo gledati, kako hirajo in se berijo s smrtjo! Ali bi se ne našlo usmiljeno človeško srce, ki bi žrtvovalo za mladino nekaj oralov zemlje — za stavbišče? Sosedne ope- karne bi gotovo prispevale z izdatnimi darovi, ako bi se potrkalo na nje. Kdo bi bil tako trd, da bi otrokom ne dal tega, kar jim je v korist? Mladina je naš up in naša nada, v njej je naš narodni spas, zato pa ji dajmo dovoljno izobrazbo! Vzglečajmo se nad Vučenci! Sveta dolžnost vsakega starša je, skr- beti za svoje otroke, ki so njihovi biseri. Postavimo pa si tudi s tem ne- pozabni spomenik, ki bo pričal našim naslednikom — nas bo itak že davno črna zemlja krila — da smo imeli srce za naša srca — otroke. — Torej na delo merodajni, krogi in ne pustite dobre stvari popolnoma pozab- ljivosti! **Več prizadetih.**

v Narodnim damam! Čitala sem svoj čas v nekem nemškem dnevniku, da so v nekem gornještajerskem trgu, če se ne motim bilo je v Obdachu, pristo- pile skoraj vse inteligentnejše dame k nemškemu planinskemu društvu. Nabi- rale so tudi med seboj in so ob pri- liki občnega zbora tistega društva, dale blagajništvu lepo svoto kot „darilo dam“. Me tako rade posnemamo naše nemške vrstnice v marsičem, mislila sem si, zakaj bi tudi v taki stvari ne. Pred- lagam, da narodne dame iz mesta in okolice blagovolijo prevdariti, ali bi ne moglo biti, da bi Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva med svojimi člani štela tudi nas. Poizvedo- vala sem tozadevno in sem zvedela, da med 25 ustanovniki te podružnice ni niti ene dame in med prilično 100 pra- vimi člani je le ena sama gospica in še ta ne iz Celja, ampak iz Vranskega. Gospici dr. Vrečkotova in Zanierjeva ste ob priliki otvoritve Frichfovega doma nabrale lepe svote in s tem po- kazale svojo navdušenost za planinsko stvar. Kaj bi pa bilo, če bi sedaj te dve prevzeli vso akcijo v roke in sieer ena za Celje, druga za Savinjsko do- lino ter bi sklicali nasodno ženstvo: na delo za naše planine. Narodni ne- strpneži so odjedli Savinjski podružnici že obljubljeno deželno podporo, kaj ko bi me poskusile ta udarec nekoliko pa- rirati. Taka akcija naj bi se uvedla povsod, kjer biva narodno ženstvo. Po- skusimo! **Planinka.**

o Iz Gradca. (Kavarna „Wien“.) Že celo vrsto let je veljala kavarna „Wien“ v Gradcu kot slovanska ka- varna, kjer so se shajali posebno slo- vanski dijaki, največ Slovenci. Ko so pred nekaj leti Slovenci hoteli to ka- varno opustiti, je hitela kavarnarica sama k tukajšnjemu slovenskemu pro- fesorju s prošnjo, naj pigovarja slo- venskim dijakom, naj ostanejo in tako ne uničijo njene eksistence. Dijaki so ostali, kavarna je bila od slovanskih

gostov vedno dobro obiskovana in ka- varnar je moral med tem postati že precej petičen, ker je pred kratkim dal vso kavarno prenoviti. Od tedaj pa je ta mož postal ves drugačen. Po- prej prijazen in uljuden, je postal kar čez noč oduren in aroganten, kadar ga je imel pod kapo, so morali slo- vanski gosti slišati marsikatero bridko in žaljivo iz njegovih ust. Stari gostje so jeli izostajati in kavarnar je na- prosil nemške burše, naj mu pomorejo pognati še zadnje goste iz njegovega lokala. In res so pred nekaj dnevi prikorakali burši korporativno v lokal in se tam staborili. S tem je seveda slovanskim gostom obisk kavarne „Wien“ nemogoč.

o Vsem cenjenim podružnicam Ci- rilij-Methodove družbe na Štajerskem n- znanjam, da imam kot družbin poto- valni učitelj svoj sedež v Celju, Ring- št. 4./II., kamor se naj blagovolijo na- slavljati vsa eventualna poročila in želje tičoče se mojega delovanja ozir. posredovanja. Prosim tudi vse narodno misleče Slovence in Slovenke na Šta- jerskem, da delajo na to, da se povsod osnujejo podružnice naše šolske družbe. Neben kraj ni za to premajhen, treba je le volje in neumornega dela. Namen naših podružnic ni le zbirati denar za družbo, marveč tudi organizirati in po- speševati v okviru podružnice ljudsko prosvetno delovanje. Na zahtevane in- formacije dajem rad pojasnila ter sem na razpolago s predavanji.

Ivan Prekoršek,

dražbin pot. učit. za Štajersko.

Dnevna kronika.

d S. L. S. — marksistična stranka. „Slovenec“ od 23. t. m. se sklicuje na besede dr. Tume, da je S. L. S. bolj napredna, nego je Gabrščkova napredna stranka na Goriškem, češ da stoji Šušteršič-Krekova stranka na modernem stališču, ki ga dajejo: darvinizem, marksizem itd. ter da se od socijalno- demokratske stranke ne loči v drugem, ko v verskem naziranju. Ta pohvala je naše klerikalce zelo, zelo razveselila in v svojem veselju so jo malo prego- reče kvitirali. Mi jemljemo to na znanje, dajemo pa o tem darvinizmu in mark- sizmu malo pojasnila.

Dr. Krek je sam večkrat in tudi še nedavno v Ljubljani priznal, da je v gospodarskem oziru socijalen de- demokrat, da se v javnem življenju pri- znava k materijalističnemu naziranju na svet in življenje, z drugimi bese- dami, da sprejema kot politik „mark- sizem, darvinizem itd.“ kot temelj svojih nazorov, koj zatem je pa trdil, da brani tudi pozitivno katoličanstvo in njega dogme o stvarjenju sveta, o osebnem Bogu itd. Smisel tega nema- ravnega in nepoštenega „dualizma“ je ta: voditelji S. L. S. priznavajo pri- vatno, za svojo osebo, Darvina, svojim ljubim vernim „volilcem“ pa še vedno vsiljujejo oficijelno Mojzesa. Ta neod- kritosrčnost ali bolje to hinavstvo ni ne napredno ne moderno! Kar se mark- sizma tiče, je stvar popolnoma enaka. Dr. Krek je za svojo osebo popolnoma socijalen demokrat, toda gospod je v javnosti profesor na ljubljanski bogo- slovni, je katoliški duhovnik in kato- liški politik in za katoliškega duhov- nika ter politika ni merodajen Karl Marx in njegov nauk, — ampak en- ciklika papeža Leona XIII. od 15. maja 1891 (o pogojih dela). V tej encikliki pravi papež Leon XIII.: „V prvi vrsti naj bo konstatirano, da mora člo- veštvo ostati, kakršno je. Nič ni bolj koristno ko gledati na svet, kakršen je v resnici — in iskati hkratu drugod sredstev proti njega težavam.“ Teh sredstev pa ne vidi papež v soci- jalni revoluciji, katero proglašja Marx,

Pismo iz Koroške.

III.

Sicer pa moramo vedno znova opozarjati, da je politično delo med ljudstvom sicer zelo važno, toda ne najvažnejše. Najvažnejše in najpotrebnejše je izobraževanje ljudstva, skrb za izpopolnitev, mnogokrat celo nadomestitev one izobrazbe, ki bi jo imela ljudstvu nuditi ljudska šola. Na tej podlagi se le bo mogoče v narodu vzbuditi trajno zanimanje za višje težnje, to zanimanje pa bo se le ljudstvo privedlo do prepričanja, da je dolžno sodelovati pri vseh gospodarskih, kulturnih in političnih vprašanjih. Šele potem bo namreč ljudstvo moglo spoznati, da imajo ta „visoka“ vprašanja tudi zanj važnost, da so „ideali“ potrebni ne samo zaradi nebes, naroda, države itd., ampak tudi za njegov zemeljski blagor.

Z ozirom na to delo pa lahko napišemo tudi par veselih stavkov. Po vsej slovenski zemlji se je predvsem po zaslugi našega resnega dijaštva začelo intenzivno delo narodnega izobraževanja, posebno s pomočjo slovenske knjige. Stalne ali vsaj potovalne ljudske knjižnice bodo kmalu že v vsakem večjem kraju; že obstoječa in na novo se ustanavljajoča izobraževalna društva imajo v njih najboljšega podpornika svojih teženj, mnogokrat edino sredstvo, s katerim odpirajo težko pristopna srca prirostelega ljudstva. — To prosvetno delo se je začelo že tudi na Koroškem in sicer dokaj lepo napreduje, četudi počasi. Da predvsem mladina zelo rada čita, je vsekakor dobro znamenje za bodočnost. Čita sicer prehitro, hlastno, tako n. pr. je prečital 13letni deček tekom pet mesecev, odkar obstoja neka knjižnica z 80 knjigami, že skoro vse. Ne more torej mnogo imeti od takega čtiva, toda na Koroškem je tudi to napredek, kajti vsled nizkega kulturnega nivoja našega ljudstva in zaradi neznošnih šolskih razmer naša mladina večinoma ne zna toliko čitati, da bi jo knjige veselile. Če bi ne bilo torej nobenega drugega dobička, je veliko že to, da vzljubi mladina knjigo in da ji ostane ostane tudi po šolski dobi.

To prosvetno delovanje, ki se kakor rečeno, lepo razvija, pa podpira tudi neposredno gospodarski napredek ljudstva. Korošci so sicer gospodarskemu napredku bolj dostopni nego kateremukoli drugemu in se ima torej narodnostno delo v prvi vrsti obračati na gospodarsko polje, vendar potrebne še tudi ta zunanje vzpodbude, posebno zadružništvo zelo trpi, če manjka splošne izobrazbe. Narodno-gospodarsko in narodno-kulturno delo mora roko v roki krepiti koroške Slovence — potem se nam ni oati raznarodovanja.

Prosvetno delovanje pa je tudi najboljše sredstvo za utrjenje čuta skupnosti vseh Slovencev, razdeljenih po toliko kronovinah. Posebno ta čut je pri Korošcih še malo razvit, kar odgovarja v celoti dejstvu, da se tudi dragi Slovenci za Korošce kar najmanj brigajo. Posebno velika večina slovenskega časopisja informira svoje čitatelje o Koroški tako slabo ali celo nič, da Slovenci (razen onih, ki se posebno bavijo z narodnostnim vprašanjem) mnogokrat niti malo ne poznajo naše dežele in našega ljudstva. Upamo, da bo „Nar. Dnevnik“ skušal ogibati se tega časnikarskega greha, da bo koroške razmere stalno zasledoval in se tako povzpela do prvega branitelja cele severne slovenske meje.

Zato pa tudi mi, koroški Slovenci ga pozdravljamo kar najprisrčneje in mi želimo čim največ uspehov!

Dopisi.

d Maribor. Rokovnjači na našem odru. Kako mnenje ima kritika o Govekarjevi igri, je splošno znano, dejstvo pa je, da so se „Rokovnjači“ udomačili na naših odrih, kakor še sicer nobeno delo. Vzrok temu ni dramatična sila sama, nego v prvi vrsti snov, zajeta iz slovenske preteklosti in pa karakterizacija tipov našega ljudstva, ki so naslikani, kakor je znal to le rajni Jurčič, čegar roman je drammatizoval Govekar.

V nedeljo so se igrali pri nas pred razprodano hišo.

„Rokovnjači“ so sicer prišli že parkrat na naš oder, toda priznati moramo, da je tehnična stran tokrat daleko nadkrilila vse prejšnje prireditve. Obsežnejša garderoba in nenavajno številna skupina sejmarjev v I. in rokovnjačev v IV. dejanju ste zdatno pripomogli k „efektu“, s kakoršnim hočejo briljirati naši ljudstvu namenjeni dramatični proizvodi. Mladi vojaki so elektrizovali še bolj kot drugokrat. Pri vseh pevskih točkah je bilo izbranih glasov na izbiro. O godbi pa moramo reči samo to, da se nam pri gledal. predstavah doslej kaj sličnega še ni nudilo.

Rokovnjaški glavar Grega-Nande je igral v splošno zadovoljnost; znal se je vživeti v svojo vlogo, le tupatam je postajal v govoru premonoton. Njegova Polonica je bila skraja nekoliko boječa, no, kmalu se je ojunčila ter si pridobila tako splošne simpatije. Spev „None“ in njegovega zbora se je moral ponoviti, kar pač nadomesti vsako pohvalno besedo. O Blažu Mozolu gre glas, da bi v boljših rokah njegova vloga niti biti ne mogla. Vloge dr. Burgerja, Gavriča, Rezike, Poljakove, Štefana, Muleja so bile v pravih rokah. Isto velja o beriču, Joštu, o Hudmanovi Jeri, o Bojcu, o Obloškem Tončku in o Vernazzu. Saj so to zvečine že izurjene moči. Manjših vlog posebej omeniti ni mogoče, reči pa moramo, da se je slehernik potrudil napraviti iz vloge, kar se je dalo!

Opozoriti moramo na neko razvado, ki je še tokrat ni bilo mogoče odpraviti. Mislite na rokovnjaški brlog! — Možje so bili svojemu „stanu“ primerno oblečeni, ženske pa so bile nakičene, z zlatnino in oblečene deloma v docela eksotične kostume, ki so vse prej kot pa podobni obleki, ki so jo nosile te ženske v resnici. Da moti takšen kontrast tudi neko oko, o tem ni dvoma. Želimo, da se že pri event. reprizi te igre jemlje ozir na ta migljaj.

Vodstvo igre je bilo v spretnih rokah kakor navadno!

Letošnja glediška sezona še doseďaj ni bila baš imenitna. Upamo pa, da se bo v bodoče tozadevno kaj ukrenilo. Izražamo pa le željo velikega števila obiskovalcev naših predstav, če se obračamo tem potom do intendance našega gledišča s prošnjo, da nam nudi vsaj enkrat priliko, videti in slišati kak dramatičen proizvod z globoko psihološko vsebino. Za razvoj značaja in sploh za ves duševni napredek so primerne igre dandanes dalekosežnega pomena. Da pa taki želji ne more bili ustrezeno z „Rokovnjači“ in sploh ne z večino naših takozvanih ljudskih iger, to je pač evidentno. Nikakor pa ne čemo s tem staviti do kompetentnih oseb pri našem gledišču konkretnih zahtev, naš namen je le opozoriti na dejstvo, da gledišče ni samo zabavišče,

ampak da ima služiti tudi kot neko vzgojevalno sredstvo. Tako bo tudi naš diletantski oder seve en miniature — reševal kulturno delo, ki ga rešuje pri naprednih narodnih moderno gledišče. o **Slovenski „Südmarkovci“**. „Da se razumemo!“ — Slovenskim trgovcem in obrtnikom v Mariboru se obetajo zlati časi. „Da se razumemo!“ tako jim kliče slavna „Kmečka zveza“ v „Straži“ in jim stavlja revolver na prsi. „Plačaj inse-rati!“ doni iz vsake številke našim obrtnikom in trgovcem. Ustno in pis-meno nadlegujejo gospodje vse tvrdke po vrsti in obetajo bojkot onim Slo-vencem, ki nočejo ali ne morejo inse-rirati in ki še niso udje kmečke zveze. — Nemce puščajo seveda na miru, proti Nemcem nimajo gospodje nikdar nikake ra-dikalne besede — le takrat jim zraste revolverski pogum, ko se gre proti Slovcem. Kako plemenito se glasi ta pesem: „Če plačaš „Straži“ inse-rat, te pustimo na miru, če pa ne plačaš, potem hočemo organizirati vso „kmečko zvezo“ zoper tebe, da te iz-siradamo.“

Gospodje, kam vas vede vaša bes-nost? Kako morete zahtevati, da vam plačujejo obrtniki drage inserate, ka-terim še niste dali nobenega zaslužka?

Napeto smo pričakovali, kaj bo storila „Straža“, če ne dobi zahteva-nih inseratov. In glej, zadnja številka že napoveduje boj dvema slovenskima obrtnikoma v Mariboru, krojaškemu mojstru Božiču in brivcu Berglezu, ker še nista plačala na „Stražin“ poziv krvavih desetakov za inserate! Pfaj! To ni več brezvestnost, ni več suro-vost, ampak besnost. Dan poprej zahtevate denar, in če bi ga bili do-bili, bi bilo vse v redu — drugi dan pa bijete po skromnem in siromašnem obrtniku. Krojač Božič vam ni storil nikdar nič žalega, ni skrivil nikomar lasu, se ni vtikal v nobeno politiko, ampak sedi skljnčen pri svojem delu v delavnici v skrbeh za dražino in si ne privoščiti niti sprehoda. Gospodje krog „Straže“ hodijo seveda rajši k Murschetzu ali kateremukoli nemškemu mojstru! In kaj vam je storil gospod Berglez, ki si je s trdom zasigural skromno življenje v Mariboru brez va-ših vinarjev in ki resnično nima tistega kapitala, da bi zalagal „Stražo“ z inserati?

To je divje nastavljanje revol-verja, kakšnega je zmožen samo slo-venski klerikalec.

Pri tej priliki ne smemo prezreti še nekega drugega podobnega čina ma-riborskih zvezarjev, ki se je dogodil nedavno. Znano je, da plačnje mari-borsko „Slovensko trgovsko društvo“ „Slovenskemu Gospodarju“ leto za le-tom tisočake za inserate svojih članov na zadnji strani. „Gospodar“ je tibo požiral te tisočake, ko pa se je dru-štvo osmelilo samo enkrat, da je dalo nekaj oznanih „Novemu Slovenskemu Štajercu“, takrat je izbruhnila sveta jeza gospodi krog „Gospodarja“ in kle-rikalni zmaj je jel bljavati žveplo po „Slov. trgovskem društvu“, češ da pod-pira „liberalne liste“. In trgovsko dru-štvo? Ne vemo, kaj je ukrenilo v svojo obrambo, menda plačnje „Gospodarju“ naprej tiste tisočake — in mir je v deželi. Naša javnost, kar je ni kleri-kalne, je mogoče prebita, da bi štela „Slov. trg. društva“ v zlo, da molči na Gospodarjeve izbrahe.

Še nekaj. Zvedeli smo, da je „Straža“ odrekla v preteklem tednu svoje predale mariborskemu „Sloven-

trgovskemu društvu“, češ da ne mara delati reklame društvu, ki ni docela klerikalno, pač pa — da „rada spre-jema inserate posameznih tr-govcev.“ Pojasnil menda ni treba več.

b **Veselica akad. Č. M. podružnice v Gradcu** vršila se je vkljub najneznosnejši in skrajno ozkosrčni protiagitaciji kar najsijajnejše. Nemški fanatiki in graški listi so prisilili z najnesramnejšimi sredstvi, da se nam je prvotno najeta dvorana tikoma pred veselico odpovedala. Hoteli so s tem dejanjem onemogočiti slo-vensko prireditve. Posrečila se jim zvita nakana seveda ni. Veselica se je vršila 23. t. m. točno ob določenem času na periferiji Gradca v Japlovi pivovarni. Germansko nasilstvo je dovedlo vse zavedne graške Slovence in Slovane na Gries, da je bila naša veselica prava slovanska manifestacija. — Vse točke okusno sestavljenega programa so uspele in žele burno pohvalo navdušenega občinstva. Posebno nam je pohvaliti novi spopolnjujoči se sloven-ski orkester. Baritonist je pel s takim temperamentom, kakor še nikdar. Ob-činstvo je bilo naravnost elektrizirano od tako dovršeno pete slovenske pesmi. Duet na gosli je bil dober. Enode-janka „Vijoleta“ se je igrala nepriča-kovano dobro. Poleg že slavnoznanega graškega diletanta nam je pohvaliti tudi Vijoleto kot temperamentno in vstrajno igralko. Pridobili smo ž njo čilo in zanesljivo moč. Manjše nloge so bile v dobrih rokah. Med plesom se je razvila živahna, neprisljena zabava. Bili so ganljivi trenotki prave bratske slovanske vzajemnosti. Pevci so peli marljivo slovanske pesmi, himne so pa orile iz stoteroglave množice. Bil je to eden najlepših večerov, kar smo jih imeli v Gradcu. Bil je pa tudi prvi in zadnji v letošnjem predpustu. — Graški listi so zagnali neizprosno gonjo proti nam. Uničiti nas hočejo družabno. Nemci so izdali parolo, da nam ne do-puste nikdar več javnega nastopa. — Plesni venček, ki bi se imel vršiti 10. februarja, je že podlegel nemški ne-strpnosti vsled odpovedi dvorane.

Skrajni čas bi bil, da bi se končno zganili slovenski denarni zavodi ter preskrbeli tolikim tisočcem graških Slo-vencev varno zavetišče. Naša akadem. društva so na cesti, družabno življenje tukajšnjih Slovencev je pokopano. Do-movina, skaži se, da si nam dobra in skrbna mati!

Moderno urejena
brivnica v Mariboru
Šolska ulica
nasproti kavarne „Central“. Postrežba čista, točna in solidna. — Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase. Spoštovanjem
68 10-2 **Ivan Bergles, brivec.**

R. Diehl
žganjarna, Celje
priporoča svojo veliko zalogo doma žgane sli-vovke, tropinovca bri-novca, vinskega žganja in domačega konjaka.

IVAN RAVNIKAR, Celje

Telefon št. 17. Graška cesta št. 21. Telefon št. 17.

Trgovina s špecerijskim blagom, deželnimi pridelki in raznimi suhimi in oljnatimi barvami.

Priporoča svojo veliko zalogo kineškega, ruskega in ceylonskega čaja; naravnost importiranega jamaika ruma in konjaka; vseh vrst namiznega in zdravilnega vina.

Velika zaloga kave najrazličnejše kakovosti, surove kakor vsak teden 99 štirikrat sveže žgane. 50-5

Za poštni čas priporočam namočeno, kakor suho polenovko, sardine, morske postrvi v olju, sveže surovo čajno maslo in druge delikatose.

Bogata zaloga stearinskih, voščeni, nagrobnih in božičnih sveč. Svinjerejce opozarjam na „Lucullus“, s katerim najhitreje in najceneje zredijo svoje prašiče.

Na drobno in debelo. Poštna naročila se izvršujejo solidno in vestno.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru

v dr. Rosinovi hiši, Tegethoffova c. št. 16
se priporoča slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstne obleke za gospode. — Velika zaloga blaga na razpolago. 39 51-4

Cene nizke. — Postrežba točna.

JAMAICA-RUM "SANTA-ELENA" TOIFLOV TALANDA CEYLON-ČAJ

Največja in najcenejša izber

zaročnik in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine. **prstanov**

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si mojo velikansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastoj in poštine prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

6 52-5

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato biago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolan, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezene.
Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.
Svilnati in baržunasti trakovi.
Pozamentirja porte in vrvice, resice, kreplance in vrvice za tapetalke.
Krepi in fiori za žalovanje.
Zlate in srebrne resice, čipke in vrvice.
Šerpe iz svile, čipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.
Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.
Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.
Gumbi in različne igle.
Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.
Pajčolan za neveste, mirtovi vencel.
Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.
Modrci in potrebščine za modrce.
Glave rokavice in rokavice za uniformirance pletene, letne in zimske rokavice.
Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.
6 12-9 Krtače za obleke, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in šepne rute.
Pravo lajgrovo normalno perilo, srajce Tricot, jopice in hlače.
Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za sport.
Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.
Kravate, gumbi za manšete,
Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice in dokolenice, Ogrevanci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.
Nahrbtniki, ovratniki, robci.
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd. itd.

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnimi obratom.

Izvrševanje vseh stavbenih del kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kameuov in cementa.

Specijalna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in kristalnih kamnov itd.

Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijentov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakev).

Tiskovanje cerkva, dvoran in hodnikov s samotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah.

Popravljanje spomenikov, udejanje napisov v iste.

Narodna dolžnost vsake slovenske gospodinje je, da zahteva v vsaki trgovini le izborno

z znamko „tiger“

Pfeiferjevo pralno milo

iz milarne **Ivana Pfeifer** v **Spodnji Hudinji** pri Celju — pošta Celje.

ampak v „pokornosti, skromnosti v krščanskem življenju“, ter tolaži vbože, zatirane in izkoriščane, „kateri ne posedujejo darov tega sveta“, da „v božjih očeh naboštvo ni sramota in da se človek tega nima sramovati, ako si mora z delom služiti svoj kruh“. Ne pravi torej kakor Marx, da samo delo vstvarja nove vrednosti in da treba delavca po njegovem delu plačevati, ne, papež pravi: da ni sramota, ako si mora človek z delom služiti svoj kruh. Ne pravi torej kakor Marx, da samo delo vstvarja nove vrednosti in da treba delavca po njegovem delu plačevati, ne, papež pravi: da ni sramota, ako si mora človek z delom služiti svoj kruh, to je kakor če bi dejal, da je čisto v redu, da uživa nekoliko lenuhov plodove dela milijonov delavcev in da na milijone drugih mora stradati in brez dela postopati, ker jim ti bogati lenuhi zapirajo pot do dela! In vendar pravi veliki papež, da je od vsega najbolj bistveno v današnjih dneh pohlepne grabeljivosti, da se množine vzdržijo v mejah dolžnosti, ker „Bog nas ni vstvaril za pogubi podvržene minljive stvari na zemlji, marveč za nebeske in na veke trajajoče; On nam je dal to zemljo kot kraj prognanstva in ne kot naše pravo bivališče“ itd. In da nam bo ta zemlja vsak dan bolj kraj prognanstva, za to bodo skrbeli „napredni“ in „modernejši“ politiki ter narodni gospodarji S. L. S., ki ni klerikalna, ki zase priznava Darwina in Spencerja, ljudstvu pa propoveduje Mojzesa, ki zase obožuje Marxa, ljudstvo pa v smislu papežev enciklike tolaži — z večno srečo na onem svetu. Tak je „modernizem“ in taka je „naprednost“ S. L. S. „Slovenec“ trdi, da to ni klerikalno; da je pa to slovenskemu narodu škodljivo in pogubno, tega ne bo mogel utajiti. — Sedaj se tudi nič več ne čudimo, da smatrajo gg. dr. Šusteršič, Krek in tt. besedo „klerikalec“ za psovko in pričakujemo, da se bo „Slovenec“ zopet zglasil z „idijoti, zamorci, smetiščem“ i. t. d. To je namreč najboljšo orožje v ljubljanskem klerikalnem arzenalu — kadar gre za to, da se potlačijo kaka neljuba zadeva...

Obrambni vestnik.

o Za družbo sv. Cirila in Metoda je darovala gđ. Antonija Kuster 9 šopkov, ki so ji bili darovani na plesnem venčku prostov. gasilnega društva v Hrastniku. Nadučitelj Ant. Gnus in dr. F. Lašič izkupila sta za 8 šopkov 8 kron 20 vin., deveti šopek sta pa prodala na dražbi za 8 K 10 vin.

o Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. nadučitelj Anton Gnus na kmetski veselici pri Rožu v Hrastniku znesek 9 K.

o Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval I. Ravnikar, tesarski mojster iz Domžal povodom rojstnega dne nadučitelja Antona Gausa na Dolu znesek 4 krona.

o Slovenci v Ameriki se prav pridno zanimajo za našo šolsko Ciril-Metodovo družbo. Baš nejavno je pristopilo „Slov. podp. društvo sv. Petra št. 50. v Broeklynu“ kot podpornik z letnim prispevkom 50 K. Poslalo je družbi obenem pismo, ki gori ljubezni do naroda in domovine. Naj bi rojaki in društva doma in v tujini posnemali to društvo!

o Za gospodarsko osamosvojitve koroških Slovencev. Slovenski rodoljubi, ki imajo denar in srce za narodno stvar, lahko store baš sedaj mnogo za osamosvojitve koroških Slovencev. V nekem trgu na Spod. Koro-

škom, kjer je vsa okolica slovenska ter je ljudstvo precej lepo probujeno, toda nima prostora, kjer bi se zbiralo na shode, veselice itd., je na prodaj velika hiša z gostilno in lepim gospodarstvom. Proda se vse skupaj z živino in gospodarskim orodjem vred. V hiši bi se lahko otvorila tudi trgovina. Istotako je v nekem trgu ob jezikovni meji s slovensko okolico na prodaj hiša z gostilno. Tudi tam Slovenci dosedaj nimajo svojega zbirališča. V neki obmejni župniji blizu Vrbskega jezera bi bilo lahko kupiti gostilno in lepo posestvo najhujšega nemškega agitatorja. Hiša je blizu župne cerkve in šole. V vseh treh slučajih bi se Slovenci odkrižali hudih in uplivnih nasprotnikov ter si pridobili nujno potrebno zbirališče. Kupčija se mora izvršiti previdno, da nas ne prehitijo „Šudmarka“. Pojasnila daje Ante Beg, potovalni učitelj dr. sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

o Kako delajo naši nasprotniki? V Krkonoših na Češkem žive Nemci v tako revnih razmerah, da je naš Kras v primeri z njimi že bogata pokrajina. Moški zaslužijo s tkanjem 2 do 3 desetice na dan, ženske pa kvačkajo in delajo slična ročna dela še za manjšo plačo. Toda vkljub revščini so zavedni nemški nacionalci, in več občin v teh krajih je sklenilo, da bodo dajale „Schulvereine“ po 2 vinarja narodnega davka od vsake osebe. Ko bi bilo med našimi občinami toliko poštvalnosti in narodne zavednosti!

o Nove podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda. Novi podružnici se snujete v Šenčurju na Gorenjskem in v Železni Kaplji na Koroškem.

o Za družbo sv. Cirila in Metoda je izlicitirala K 902 v veseli družbi v Zanierjevi podružnici v Dolenjivasi gđca Franica Goršek za eno viržinko od trg. pom. gg. Ribiča in Izlakerja iz Št. Petra, Šeliga iz Št. Pavla, Šlandra iz Dolenjevasi in g. Sulcerja ter gospe Šribar.

o Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. Stanko Pečovnik iz Celja na goriškem farežu pri Sv. Jurju ob j. ž. K 406.

Letošnje knjige „Slovenske Matice“.

o „Slovenska Matica“ je izdala za leto 1908 sledečih 8 knjig: Trubarjev Zbornik, Štrekelj, Narodne pesmi, Zabavna knjižnica, Knezova knjižnica, Seidl Kamniške Alpe, Hrvaška knjižnica (Veli Jože), Ilesič, Kultura in politika, Goethe-Funtek, Faust, I. del.

o Kultura in politika. Spisal dr. Fran Ilesič. Značilno za literarno vzajemnost, ki jo z vedno vidnejšim uspehom uvaja Ilesič med Slovenci in Hrvati, je že ta sicer malenkostna okolnost, da je razpravica izšla v Glasu Matice Hrvatske, da jo je tiskala hrvaška tiskarna, in da jo izdajata obe Matici.

Ilesič preiskuje tu razmerje med kulturo in politiko. V pregnantnih, vsako nepotrebno frazo izločujočih, lapidarnih stavkih liki iskram, ki jih kreše iz svoje bogate duše, nam podaje tu plod lastnega razmišljanja. Logična točnost in dejanska aktualnost izraženih misli nas večkrat preseneča. V kratkem razvija sledečo idejo: Slovenci ne obsegajo več le redkih rodoljubov in literatov, na drugi strani pa množico seljakov, temveč tekem zadnjih let so se razvili tudi drugi stanovi, posebno trgovski in obrtniški stan. Kultura se razteza tudi na te, kultura se demokratizira, a demokracija se kultivira. Kultura je neko stanje, materijelno in duševno, politika pa uporabljanje teh razvitih sil. Zato velja rek: Sej kulturo, politika bo žela. Kultura in politika sta druga na drugo

navezane, vendar je prva mati, druga pa hči. Kakor je vsak kulturni človek dolžan, brigati se za politiko, da ta ne zabrede na kriva pota, tako mora vsak politik zidati tudi temelj kulture. „Politika brez kulture je izdelovanje okvira brez vsebine ter more slučajno ustvariti velik o domovino, a ne jak e in lepe.“

Izpremema v kulturi povzročata tudi izpremembo v politiki, vršiti pa se moreta vzporedno; le v izvanrednih razmerah, če pogoji kulture niso zadržani, če mora narod s puško obnogi obdelovati polje svoje prosvete, stopi politika v ospredje, takrat smemo zidati obenem tudi od zgoraj, smemo n. pr. zahtevati univerzo, še predno imamo srednje šolstvo, kajti z univerzo še le ustvarimo pogoje za nižje šole. Glede kulture in politike v velikem se Slovenci in Hrvati med seboj popolnjujejo. Hrvati nam dajo obliko, mi pa skrbimo za vsebino!

o Trubarjev Zbornik. Uredil dr. Ilesič. To je za leto brez dvoma najznamenitejša publikacija naše Matice in ji dela po obsežnosti in temeljitosti tu priobčenih študij vso čast. Trubar in njegova doba sta tu obdelana od vseh strani, kritično, brez tendence. Dasi-ravno je večina razprav pisana za učenjaške kroge, vendar bodo posebno kulturno-zgodovinski članki (Ilesičev uvod in zgodovina protestantizma v posameznih krajih) zanimali vse omikance. Slika Trubarja in njegove dobe je s tem mnogo pridobila na jasnosti in resničnosti.

o Slovenske narodne pesmi. 12 snopič. Uredil dr. A. Strekelj. S tem snopičem, ki začena IV. zvezek, prihajajo pesmi stanovske in sicer najprej vojaške in take, ki se nanašajo na novejšo zgodovinske osebe in dogodke. V pripomnji pove urejevalec marsikaj zanimivega o vsebini sem spadajočih pesmi.

o Prevodi iz svetovne književnosti. V. zvezek: Faust. Spisal A. Goethe. Tragedija prvi del. Poslovenil Anton Funtek. Osnovno pravilo, da pesnika prelagaj pesnik, se je toraj tu uveljavilo, vendar radi verjememo, da je za to ogromno delo bilo treba napora več let. Prelagatelj je moral predelati obširno nemško literaturo o Faustu, a tudi prestava sama mu je napravljala izvestno veliko težav, saj stoji Faust i glede vsebine i oblike na vrhuncu pesniškega ustvarjanja Goethejevega. Zato se more smatrati ta prevod kot delo literarne vrednosti, ne glede na to, da bo dobro služil slovenskemu gledališču. V kolikor se je Funteku, ki ga sicer poznamo kot najboljšega našega prelagatelja, pričujoči prevod posrečil, o tem soditi je stvar daljšega študija.

o Zabavne knjižnice. XX. zvezek. Zofka Kveder-Jelovšek nam podaja Amerikance, dramo v štirih dejanjih. V koliko bo ustrezala uprizoriti, če jo je pisateljica tako namenila, se še ne da soditi. Pri čitanju napravi dober vtis, posebno dialog je kaj spretno zasnovan, značaji posameznih oseb dobro in verjetno orisani; le dejanja je za oder premalo, vse se le bolj pripoveduje in konec nas ne zadovoljuje. Nastop Ančke je premalo utemeljen, pričakovali bi še petega dejanja.

o Nato sledijo tri povesti Milana Pugelja. Pugelj se je razvil v izvrstnega pripovedovalca, ki mu človek rad sledi, naj že podaja resne slike ali pa s prijetnim humorjem pripoveduje o premetenem Anžičku ali o zaljubljenem Gabru.

o Škoda, da pridejo takšne povesti premalo med širše sloje. Kaj, ko bi Pugelj zbral „raztresene svoje ud?“

o Knezova knjižnica. 15 zv. Golar Cvetko: Dve nevesti. Že lani je Golar s svojima povestima iz Gorenjskega cikla vzbudil občno priznanje. Tudi ta povest se jima dostojno pridruži. Pose-

bnost in mikavost teh povesti tiči pred vsem v tesni zvezi in skoro nevidnem prehodu poetičnih bajk v prozaično realnost. Razne pripovedke, ki se nahajajo med ljudstvom, posegajo takorekoč aktivno v usodo posameznikov, ki se jih ne morejo otresti temveč stojijo nehote ne le v detinski dobi temveč tudi v poznejših letih pod njihovim vtisom. Tudi za dušeslovca bi bila to zanimiva snov!

o Dr. Janko Štebinger nam poda v začetku životopis V. Jagića, častnega člana Matice, o katerem je časopisje ravno v zadnjem času dvigalo toliko prahu. Ilesičeve trditve, da so si Bosanci sami krivi Jagićevega bosanskega jezika, pač ne bo vsak podpisal.

o Cankar. Novo življenje. Cankarju se je zopet zljubilo voditi čitatelja po meglenih višavah svojega simbolizma. Tupatam je vrgel par duhovitosti kakor o srebrnikih itd. Morebiti se o priliki povrnemo k spisu.

o Ferd. Seidl. Kamniške ali Savinjske Alpe. II. zvezek. S tem je završen vzoren opis kamniških ali kakor jih mi raje imenujemo Savinjskih Alp. Prof. Seidl je znan kot strokovnjak preko slovenskih mej, zato smo mu hvaležni, da nam je podaril prvo geološko knjigo, pisano strokovno in poljudno. Na koncu knjige se nahaja mnogo krajinskih slik, geoloških prereзов in eden geološki zemljevid.

o Hrvatska knjižnica nam podaja letos povest Veli Jože. Povest je zanimiva in pisana v lahko umljivem jeziku.

o Splošno smemo biti letos ne samo zadovoljni s književnim darom, temveč z veseljem lahko opazimo lep napredek in resno stremljenje. Podpirajmo svojo Matico!

Narodni gospodar.

o Informacijski kurz za funkcijonarje obrtnih zadrug priredi štajerski obrtno-pospeševalni urad v Gradcu od 22. febr. do 21. marca. Tečaj ima namen, načelnike, tajnike in druge funkcijonarje obrtnih zadrug upeljati v poslovodstvo zadrug in jih seznaniti s tozadeznimi zakonskimi določili. Ponk bo vsak ponedeljek, sredo in petek od 6.—8. ure zvečer in ob nedeljah od 9.—12. ure dopoldne. Učni red obsega: zadržno organizacijo; poslovodstvo zadrug in pripadajočih zavodov, zvez; davčni in pristojbinski predpisi za zadruge; praktično knjigovodstvo zadrug in načela za finančno gospodarstvo; nekatera poglavja iz obrtnega reda; obrtniški učenci; delavske pogodbe, pomočniška in mojstrska skušnja; gospodarske naprave obrtnih zadrug; obrtno-nadaljevalno šolstvo; maloobrt-niški kredit; pospeševanje obrti na Štajerskem; strojne zadruge; človekoljubne naprave obrtnih zadrug; posredovanje za delo v zadrugah in v zvezah; trgovske in obrtne zbornice. — K tečaju se izven funkcijonarjev društva le izjemoma pripuste tudi take osebe, ki hočejo postati tajniki obrtnih zadrug. Prijave se imajo vpslati na ravnateljstvo štajerskega obrtno-pospeševalnega urada v Gradcu, Gosposka ul. 9. — Pozivljamo našo zvezo slov. obrtnikov, da poskrbi udeležbo vsaj nekaterih Slovencev na tečaju.

o v Gnojenje vinogradov. Tudi pri nas se kaže vedno občutnejše pomanjkanje domačega gnoja za vinograde. Posebno letos, ko se je prodalo toliko živine vsled slabe lanske senene letine bo to pomanjkanje zelo hudo; treba bode tedaj misliti na umetna gnojila. „Primorski Gospodar“ priporoča naslednji način umetnega gnojenja kakor ga je sestavil francoski profesor Chauzit na podlagi dvajsetletnih skušenj:

a) gnoji se na trtam v takih zemljah, ki vsebujejo celo malo ali nič apna, katere so ilovnate ali peščene, na sledeči način: s čilskim solitrom 200 kg na hektar, z ojujnimi tropinami (tourtean) 600 kg na hektar, s Tomažev žlindro 800 kg na hektar, in z žvepleno kislim kalijem 150 kg na hektar. Stroški za vsak hektar znašajo približno 190 kron.

b) ako je zemlja apnena, s čilskim solitrom 400 kg na hektar, z apnenim superfosfatom 400 kg na hektar, in z žvepleno-kisljim kalijem 200 kg na hektar. Stroški za vsak hektar znašajo približno 180 kron. S čilskim solitrom naj se gnoj v marcu, z ostalimi gnojili pa počenši od novembra do konca februarja. Umetna gnojila se naj podkoplje.

Tržne cene.

29. januarja.

Dunajska borza za kmetijske pridelke: Promet je skoro popolnoma ustavljen. Vreme: mrzlo.

Kava: Santos Good Average za marc 31'50, za maj 32'75, za september 31'75, za december 31'— Tendencia stalna.

Produktni trg. Pariz: moka za tekoči mesec 29'75, moka za prihodnji mesec 29'90, moka za januar — april 30'50, moka za marc — junij 30'75, pšenica za tekoči mesec 22'80, pšenica za prihodnji mesec 22'90, pšenica za januar — april 23'55, pšenica za marc — junij 23'70, rž za tekoči mesec 16'40, rž za prihodnji mesec 16'60, rž za januar — april 16'90, rž za marc — junij 16'90.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 22'90, za oktober — december K 22'10. Tendencia stalna.

Sladkor. Trst: Centrifugale Pilés prompte K 28³/₄ do 29¹/₂, za januar — marc K 29¹/₂ do 30¹/₂. Tendencia mirna.

Produktni trg. Budimpešta. Pšenica za april K 12'70 pšenica za oktober K 10'82, rž za april K 10'04, rž za oktober K 9'06, oves za april K 8'61, oves za oktober K —, turšica za maj K 7'28, ogrščica za avgust K 13'95. Promet 10.000 met. st.

Budimpešta, 19. jan. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 124 do 126 vin., mlade, srednje 124 do 126 vin., mlade, lahke 124 do 126 vin.; zaloga 20.624 kom.

Svinjska mast 134'—, namizna slanina 108'—.

Košarska šola pri Sv. Barbari v Halozah.

ustanovljena 1. januarja 1906 po ministerstvu za uk in bogočastje — ima namen, uvesti košarstvo v prvi vrsti v Halozah, nadalje pa tudi po drugih krajih Štajerske ter tako narediti temelj lahki, prijetni domači industriji, koja lahko postane neusahljiv vir blagostanja tukajšnjih prebivalcev, kojim se je vedno huje bojevati za obstanek. To lepo rokodelstvo je kakor nalašč ustvarjeno za Spodnje Štajersko, kjer se prebivalstvo peča po večini z vino- in sadjerejo. To pa iz sledečih vzrokov. 1. Je do sedaj v takih krajih po zimi vedno manjkalo zaslужka in so posebno najmočnejši dečki radi odhajali „s trebuchom za kruhom“, kjer so pa tudi navadno čez poletje ostajali, tukaj pa smo trpeli veliko pomanjkanje delavcev. Ker se pa vsak le količkaj spreten človek — moškega ali ženskega spola — kaj lahko priučiti košarstva in kot učenec že v nekoliko mesecih dobi toliko podpore — kakor si zasluži kot navaden dninar, se lahko poprime staro in mlado tega rokodelstva.

2. Je povpraševanje po raznih košarskih izdelkih tako veliko, da se ni bati, da bi se v doglednem času izdelalo preveč pletiva. Saj se ga tudi mnogo izvaža. L. 1907 ga je šlo za celih 20 milijonov kron iz države.

3. Izdelovanje košaric za razpošiljanje sadja in grozdja kaj lepo pospešuje obe omenjeni panogi kmetijstva in je bilo na naši šoli že pretečeno jesen toliko naročil zgoraj navedene pletenine, da so si pridnejši učenci na dan po 2 K 40 v zaslužili.

Dasitudi je naš zavod že precej daleč na okoli znan — saj smo samo v pretečenem letu prodali za čez 4000 K pletenin — je vendar zanimanja zanj dosti premalo.

Poleg 10 domačih in 1 učenca od drugod — bi šolo lahko obiskovalo še najmanj toliko od zunaj. Na Koroškem in v drugih deželah dajejo okrajni zastopi, občine in razni denarni zavodi štipendije košarskim učencem. Gotovo bi se i pri nas dalo kaj takega doseči. Naša skrb bi pa bila, da bi učenci dobili dobro hrano in stanovanje za primerno ceno.

V kratkem se zglašim in napišem p r vrstic o najvažnejši stvari na košarstvo — o vrbi. **A. Ogorelec.**

Po svetu.

a **Nesreča na ledu.** V Hamburgu se je pri drsanju na Labi vdrl led in je vtonilo 5 otrok.

a **Vesti o smrti abesinskega kralja Menelika,** katere so prinesli nekateri listi, ne odgovarjajo resnici.

a **Imenovanje.** Cesar je imenoval Fml. Feigla, poveljnika kavalarijske četne divizije v Jaroslavu, generalnim nadzornikom trena.

Iz sodne dvorane.

u **Porotne obravnave v Celju.** Danes se je končala obravnava proti Florijanu Panaglu in Jožefu Kodelli, radi goljufige, ki je trajala že od torka. Fl. Panagl je obsojen na 5 let težke ječe poostrene z 1 postom vsakega četrta leta in Jožef Kodella na 18 mesečno težko ječo z jednim postom vsak mesec. Natančneje poročilo prihodnjic.

d **Surovež.** — Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je imel 29. t. m. 18letni viničarski sin Lovro Žizek iz Ragoznice v sodnem okraju Sv. Lenart v Slov. gor., zaradi obtožbe težke telesne poškodbe. Pri nekem prepiru je mnogo starejšega Jurija Braceja z debelim drogrom tako udaril po levi roki, da mu jo je strl in da še poškodovani sedaj ne more delati. Mladi pretepač je dobil 4 mesece težke ječe, poostrene z jednim postom in dvakrat trdim ležiščem vsakih 14 dni.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Seja ministerskega sveta.

b **Dunaj, 30. jan.** Današnji ministerski svet bo definitivno sklepal o predložitvi zakonskega načrta za ureditev jezikovnih razmer in za ustanovitev okrožij na Češkem.

Wekerle gre zopet na Dunaj.

b **Budimpešta, 30. jan.** V stanovanju Kossutha se vrši danes popoldne seja ministerskega sveta; takoj nato se poda Wekerle na Dunaj.

Giolliti odstopi.

Rim, 30. jan. Ministerski predsednik Giolliti demisionira takoj po končanih generalnih volitvah.

Umor arhimandrita.

Petrograd, 30. jan. Ruski arhimandrit v Jeruzalemu je umorjen.

Italjansko vseučilišče.

Milan, 30. jan. „Secolo“ poroča, da bo vlada v zbornici stavila predlog, naj se interpelacija glede laške pravne fakultete na Dunaju odgodi za 6 mesecev. — Neki drugi laški list poroča, da je imel avstrijski poslanik v Rimu daljšo konferenco s Tittonijem, iz česar se sklepa, da se pogajanja med Dunajem in Rimom nadaljujejo. Čuje se, da je predložen kompromis, da je ustanovitev laške pravne fakultete na Dunaju le provizorična.

„Slovansko središče“.

o **Dunaj, 30. jan.** Slovanski centrum se je včeraj konstituiral. V predsedstvo so voljeni dr. Ivčević, dr. Šusteršič in dr. Hruban. Centrum šteje 58 članov.

Konfiskacije čeških časopisov.

o **Praga, 30. jan.** Zaradi ostrega nastopa zoper buml nemških buršev sta bili danes konfiscirani jutranji izdaji „Narodnih Listov“ in „Hlasa Naroda“.

Mladočehi.

o **Praga, 30. jan.** Eksekutivni komite mladočeške stranke je imel danes dopoldne sejo, v kateri je dr. Kramář podal obsežno poročilo o načrtu jezikovnega zakona, ki ga vlada predloži v sredo.

Obletnica smrti prestolonaslednika Rudolfa.

o **Dunaj, 30. jan.** Danes so se povodom obletnice smrti prestolonasled-

nika Rudolfa po vseh cerkvah brale slovesne maše. Cesar je prisostvoval maši v šenbrunški kapelici, nakar se je podal v grobnico v kapucinski cerkvi, kjer je molil.

Stališče ministra dr. Žačeka.

d **Dunaj, 30. jan.** V poslanskih krogih so mnenja, da bo pri trajni obstrukciji čeških poslancev v državni zbornici stališče češkega ministra dr. Žačeka omajano.

Madžarsko nasilstvo.

d **Budimpešta, 30. jan.** Šole, ki so jih ustanovile nemadžarske narodnosti za odrasle analfabete, je smatrala madžarska vlada kot reakcijo zoper Andrassijev načrt volilne reforme in so se oblastveno zaprle. Narodnostni poslanci bodo vložili v zbornici tozadevno interpelacijo.

Goljufi v Mesini.

d **Mesina, 30. jan.** Ker so poverili prispevke za nesrečne žrtve, pridejo župan in 12 meščanov pred vojno sodišče.

Viktor Bevc
slikar in pleskar v Celju
Savinska ulica št. 4

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po zmernih cenah.

Martin Kolšek

čevljar v Celju, Graška cesta
se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnega obuvala za gospe in gospode, kakor tudi za otroke. Postrežba točna in solidna. — Cene zmerne. 62 12-1

Ženitev

ali možitev ne sme zmotiti nobene slovenske neveste in nobenga ženina, da bi šla kam drugam bala kupovat, kakor v narodno trgovsko hišo na debelo in drobno **R. Stermecki, Celje,** kjer je velilkanska zaloga finega volnenega blaga za nevestine obleke, sukna in kangarna za moške obleke, svilnenih robcev, belega platna za perilo in rjuhe in različnega drugega manufakturnega blaga.

Velilkanska zaloga.

Čudovito nizke cene.

2 52-5

Mali oglasnik

Plača se za enkratno objavo 60 vin.
za dva- ali večkratno objavo za vsakokrat 50 „
Če znaša oglas več kakor 5 tiskanih vrst, se plača za vsako nadaljno vrsto 10 „
Oglase v „Malem oglasniku“ se plačuje **vneprej** (tudi v znakah). Na vprašanja, tičoča se oglasov, odgovarjamo le, če je priložena vprašanja znamka ali dopisnica za odgovor.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Proda se trgovska hiša z gostilno in traško na dobrem prostoru pod ugodnimi pogoji. takoj. Ponudbe na upravništvo „Narodnega Dnevnika“. 12 10-6

Psa bernardinca

velike pasme kratke dlake zelo prikladen kot čuvaj za tovarno — prodam. **I. ZADRAVEC,** Središče. 16 3-8

Velétrgovina na debelo in drobno s špecijskim blagom in deželnimi pridelki

ANTON KOLENC,

CELJE, Graška cesta št. 22 v lastni hiši in „Narodni dom“.

priporoča c. gg. kolegom, č. gg. duhovnikom in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vedno svežim in najboljšim špecijskim, ter sploh v to stroko spadajočim blagom, po najnižjih dnevnih cenah. Prosim za mnogobrojen obisk. — Kupujem in prodajam vsakovrstne deželne in gozdne pridelke, sadje, sveže in suho, kakor: jabolke, bruske, marulice, bruske, zelod, divji in pravi kostanj, narestek (knoper); nadalje vsakovrstno žito, pšenico, ječmen, oves, fižol, laneno seme, krompir, bob, grah, bučna zrna, maline, jagode, suhe gobe, maliso štupo, mravljične jajce, vosek, maslo, smrekovo, maceanovo gobo in strožle, vsakovrstne cvetke in korenice raznih zelišč, pitano kuretnino ter sploh vse, kar v trgovino spada. — Najboljši švicarski sir in salame za gg. gostilničarje. Veščene, cerasim in mili-sveče, kadilo in olje za cerkve. 31 51-4

Postrežba točna in solidna.

Naročajte plačilne listke dr. sv. Cirila in Metoda.

Vinske drože

kupi vsako množino po najvišji ceni

Robert Diehl
žganjarna, Celje.

24 17-9

SINGER jeve šivalne stroje

kupajte samo v naših trgovinah, katere lahko vse spoznate na tem znamenju.

Ne dajte se zapeljati po naznanilih katere nameravajo z namigavanjem na ime **SINGER** prodajati obrabljene stroje ali pa drugod izdelane stroje, ker mi ne oddajemo svojih strojev na prekupevalce ampak jih prodajamo naravnost občinstvu.

SINGER Co.

Celniška dužba za šivalne stroje

Celje, Kolodvorska ulica 8.

13 62-6

Učitelj slovenščine

se išče

ki bi učil Ceha hitro in pravilno slovenski govoriti, pisati in pravilno rabiti slovenski jezik in vsakdajno potrebo. Cenjene ponudbe sprejema upravnništvo tega lista.

Gostilničarji pozor!

Pristna haloška vina 1908, izvrstne kakovosti od 22-40 vinarjev, franko postaje Ptuj ali Rogatec pri **Maku Berlingu**, trgovec, Zetale pri Rogatec. — Vzorci na zahtevanje! 83 10-1

Celje, dne 27. prosinca 1909

Razpis natečaja.

Službe učiteljev in učiteljic.

V političnem okraju Celje se za sledeče ljudske šole razpišejo službe učiteljev in učiteljic v stalno oziroma provizorično nameščenje:

1. na trirazredni ljudski šoli v Zibiki, II. krajni razred, mesto učiteljice.
2. na štirirazrednici na Rečici, II. krajni razred, mesto učitelja.
3. na petrazredni dekliški ljudski šoli v Hrastniku, II. krajni razred, mesto učiteljice s stanarino letnih 80 kron in prosto kurjavo.

Pravilno opremljene prošnje je postavnim službenim potom vložiti do dne 28. svečana 1909 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Edini narodni krojač v Mariboru, Šolske ulice 4

Jakob Vezjak

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje oblek za gospode in dečke, po najnovjšem kroju.

Velika zaloga vsakovrstnega blaga iz domačih in tujih tovarn. Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje.

49-3

Cepljene trte

I. kakovosti vseh najboljših vrst na običajnih podlagah imajo za oddati:

1. štajerska trsničarska zadruga, p. Juršinci pri Ptuj;
- Trsničarska zadruga pri Sv. Bolfanku pri Središču;
- Trsničarska zadruga v Ljutomeru;
- Trsničarska zadruga v Žetalah pri Rogatec.

Ceniki so na zahtevanje brezplačno na razpolago.

76 6-6

Ivan Naraks

izdelovatelj sodavice in pokalie v Zgornji Ložnici, pošta Žalec

priporoča svoje izvrstne in solidne izdelke. — Imam vedno v zalogi 70 3-2

ogljencevo kislino.

Slovenski gostilničarji, pozor!

Pekarija ↔ Slaščičarna ↔ Kavarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21 Ljubljana Stari trg št. 21

Mestni trg 6 Filijalke: Predmestje 26

Zunanja uaročila točno! 76 24-1 Cene nizke!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje je plodonosno nalaaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

„LASTNI DOM“

kreditna in stavbena zadruga V GABERJU PRI CELJU z omejeno zavezo

sprejema hran. vloge od vsakega, četudi ni član zadruga na tekoči račun ali na vložne knjižice in jih obrestuje od dneva vložitve do dneva vzdiga po

5%

Rentni davek plačuje zadruga sama, tako da dobijo vlagatelji na leto polnih pet kron od vsakih naloženih sto kron.

Sprejemajo se trgovski računi zanesljivih trdk v inkaso in menice v eskompt. Posojila daje zadruga proti 6% obrestovanju na poroštvo zastavljanje vrednot in dragocenosti ter nepremičnin, proti izstavljanju menic in dolžnih pisem; odplačevanje glavnice in obresti se vrši v mesečnih ali pa posebej dogovorjenih četrtletnih oz. polletnih obrokih.

Zadruga »Lastni dom« ima v Gaberju tik Celja na razpolago 28 lepih stavbenih prostorov, ki merijo skupaj 2 ha 22 a 4 m²; na teh stavi hiše zadružnikom, ki se za to oglašijo in vplačajo v gotovini vsaj 10% vrednosti zemljišča in projektirane stavbe. — Denarni promet 11 9 leta 1908 do inclusive 1,300.000 K.

Pisarna se nahaja v CELJU, Rotovška ulica šte. 12, v I. nadstropju. Urađuje se vsaki dan med navadnimi uradnimi urami. — Posojila se izplačujejo vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure dopoldne. C. kr. poštna hranilnica račun šte. 54.366. — Telefon šte. 48.

Zvezna trgovina

Rotovška ulica 2 v Celju Ček. rač. št. 75.221

Svoji k svojim!

TRGOVINA s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem priporoča: kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ovitni, barvani itd. papir. Prodaja c. kr. šol. knjig in igralnih kart. Lastna zaloga šol. zvezkov in risank. Svinčniki, peresa, peresniki, vsake vrste črnilo in barve, radirke, tablice itd. Največja zaloga vseh tiskovin za krajne šolske svete, občinske urade, hranilnice in posojilnice, okraj. zastope, župnijske urade, odvetnike, notarje, privatnike itd. Trgovske knjige v vseh velikostih, z eno ali droma kolonama črtane, vezane v papir, platno, gradl ali pa v polusuje. Dopisnice umetne, pokrajinske in druge. Zavrtki za urade v raznih velikostih. Molitvenke itd. Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. Cene nizke.

Zvezna tiskarna v Celju

Schillerjeva cesta št. 3. Ček. račun št. 75.222.

TISKOVINE v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sicer ni kl to upošteva in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku usiti nehoti prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potrudil v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrežajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je „Zvezna tiskarna v Celju“. Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotiskalnimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristrojji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenj. stranke.

Zvezna knjigoveznica

Schillerjeva cesta 3 v Celju Schillerjeva cesta 3

Svoji k svojim!

UDOBNO urejena ter opremljena z najnovejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradom v izdelovanju vseh v svojo stroko spadajočih del od najpreprostejših do najfinišne izpeljave. Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. Trgovske knjige v zelo trpežni vezavi. Hranilne in zadružne knjižice s črnim, zlatim in barvastim tiskom v moderni izpeljavi. Zapisniki vsakovrstne oblike. Galanterijska dela. Natis na trakove. Časopisne mape za kavarne, gostilne in društva. Aktivi fascikliji za odvetnike in urade. Za trgovce, tovarne in obrtnike se najhitreje izvršujejo vzorčne knjige. Strogo solidno delo. Primerne cene.

Restavracija

NARODNI DOM

v Mariboru

se priporoča slavemu občinstvu za blagohoten obisk. Izborna postrežba. Izvrstna vina, kakor: ljutomerska, haloška; dr. Turnerjev muškatelec, moaler, vinaria; bizeljčan, konjičan. Pivo iz budjeviške pivovarne. Izborna kuhinja. Po istu udobno kegjišče. Vrtni paviljoni. — Sobe za tuje.

Posojila

gg. državnim, železniškim in zasebnim uradnikom, učiteljem, profesorjem, čast. duhovščini, trgovcem, rokodelcem itd., po 6% ter 20% letnega odplačila, tudi brez poročta dobavlja realno in direktno **samo za povrnitev gotovih stroškov, trdka**

H. Wosahlo, zastopnik bank v Olomucu. (Priložite znamko!)

Ne posredujem, ampak sem zastopnik bančnih zavodov! 41 52-4

VINKO KUKOVEC

stavbni podjetnik, koncesijonirani tesarski mojster, lastnik parne žage in trgovina z lesom na Lavi pri Celju,

se priporoča za prevzete vse v stavbno stroko spadajočih, posebej zlasti tesarskih del. Nakupuje stavbni les po primernih cenah in proti gotovemu plačilu.

14 52-5

Razširjajte „Nar. Dnevnik!“

Kupujte narodni kolek!

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **štiri odstotke** ter pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji grad in Vrnsko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave **10.000 K**, za napravo potov **1500 K**, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole **2.400 K**, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad **2.000 K**, skupno tedaj nad **45.000 K**. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovinci, poslužujte se **južnoštajerske hranilnice** pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, **južnoštajersko hranilnico**, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico**.

56 52-3

Ustanovljena leta 1835.

Franc Ksav. Souvan,
Ljubljana.

Bogata zaloga manufakturnega
blaga.

Cene brez konkurence!

Na debelo! 8 15-9 Na debelo!

Velika slovenska trgovina!

Največja zaloga modnega, volnenega, suknenega in svilnega blaga. Perilno blago, batist, cefir, kreton v velikanski izbiri po strogo solidnih cenah.

Karol Vanič, Narodni dom, Celje.

12 52-5

POSOJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

Telefon šte. 22.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4200** zadržnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev.

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9 ure do 12. ure dopoldne razun **nedelje in praznikov**.

Poštno hranilnice ček. št. 9579

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadrage ter jih obrestuje po **4 1/2%**. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **6%**, **5 1/2%** in **5%** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

47 52-3